A PERSIAN - PAHLAVI BALOCHI VOCABULARY

By

MIR AQIL K. MENGAL

VOL. 1 (A-C)

BALOCHI ACADEMY,
QUETTA

A PERSIAN - PAHLAVI BALOCHI VOCABULARY

By

MIR AQIL K. MENGAL

VOL. 1 (A-C)

BALOCHI ACADEMY,
QUETTA

PREFACE

My interest in Balochi Language, an Aryan Language of Iranian branch, led me to study the other Iranian Languages as well. Fortunately, I met Dr. Mahdi Muhaqqiq, a Professor from Tehran University, teaching Persian at the Institute of Islamic Studies, McGill University, Monteral, Canada. I took courses in Persian as well as in Pahlavi with the great scholar but the course in Pahlavi hardly lasted for three months as he was busy working on some theological book in 1968. I continued my private study of Pahlavi and other Iranian Languages with little progress. I returned home from abroad in the end of 1969, but lost all the materials which I so streneously had gathered at McGill. I lost all hope to set a new on the work of gathering material for a while. In 1971 and later, I met Dr. Straser of Vienna University, Austria and Prof. V.I. Rossi of Naples, Italy, who encouraged me to start on the work of 'comparative study of the Balochi Language in relation to the other Iranian languages'. The latter,

also, sent me some useful materials on the Pahlavi, but the materials concerning the grammatical structures of the dead Iranian Languages were scant to allow me to present a more profound work. With the little material at hand, I wrote a few articles in Balochi which were Published in the local magazines as below :-

1. A comparative study of the Balochi in relation to Avesta, Kurdish, Persian etc.	The Weekly 'Noken Daur' Quetta. Nov. 16th 1966. Jan. 1969 (Balochi).
2. A brief introduction of the Balochi to Pahlavi, Avesta and modern Persian.	The monthly 'Ulus' (Balochi) Quetta. Nov. Dec. 1971.
3. Relation of the Balochi Language to the Caspian dialects e.g. Talish.	Bolan-Nama, (Balochi) 1976.
4. 'The Median Language' (in relation to Balochi, Kurdish and Persian).	The 'Monthly 'Ulus', Quetta. (Balochi) Nov. Dec. 1978 June. 1979.

5.	'Introduction to the Pahlavi Language (in relation to Balochi).	The 'Monthly Ulus' Quetta. Sept. Oct. 1981.

Being encouraged by Dr. V.I. Rossi, I sat to prepare a Persian-Pahlavi-Balochi dictionary, beside other literary works in 1982 but suffered from soarthroat, lack of adequate medical treatment and diagnosis, prevented me to recover soon. Finally the disease resulted into thyroid-cancer in the end of 1983. In a desperate condition I did not hesitate to present my work to the Balochi Academy, Quetta, and left abroad for medical treatment on my own expense. A successful thyroid-surgery, lasting for two and half hours, was carried by the esteemed surgeon, A.G.A. Cowie, of University - College Hospital, London.

I returned home, weak and unable to study for a year or so and difficulties also rose to the callography of the phonemic scripts of the book.

Before, telling the readers of the

contents of book it would be better to present a brief introduction of the Pahlavi language as told by the scholars of the language.

According to Prof. Haug, the Pahlavi language developed from the mixture of Semitic and Iranian elements on the Frontiers of Persia and Chaldea in the Ist or 2nd ce. A.D. Later it split in two distinct dialacts. The first Chaldeo-Pahlavi developed during the Arsacid period (249 B.C.-227 A.D.) and the other, called Sasani-Pahlavi, developed in the Sasanid period (228-632 A.D.).

Some hold that Pahlavi is a Frontier language, probably the language of Fayli Kurds on the Chaldeo-Persian Frontier. D.R. Shifiq in his, 'History of the Iranian Literature', writes that the word 'Pahlavi' originates from Parzav, an Arsacid tribe (akin to the Baloch tribe Puzz). Ibid, P.14.

The other Iranian scholar of Pahlavi, Dr.Sadiq Kiya, in his 'Arya Mehr' Pub.

Tehran 1346 A.H., discovers Parzav or Puzz, which comes in the Perso-Arabic books of the 9th ce A.D. as Puzzak or Farzak, a variation seen in other proper names denoting peoples such as Mugh coming as Mughak, Kird or Kurd as Kurdak, Gil as Gilak and Er as Erak. (Arya-Mehr. P.38). The Purze, like Dahae and Sagadi was a Saka tribe who the achaemanid inscriptions mention as 'Parthva'.

The Pahlavi alphabet originates from Aramaic and written from right to left. It bears eithteen letters and a few monosyllabic words to denote numerics. The Semitic loan words reach some five hundred which are to be replaced by the Iranian words, called 'hizwārišn in Pahlavi, hizwāriš in Persian and hizwārišt in Balochi. Most of the hizwārišn stand closer to Balochi in their Phonological form. The Pahlavi script first appeared in the 5th ce. B.C. and continued till 9th ce.A.D. The Ispabuds, called Sipabunds in Balochi, of Isfahan were the last rulers who wrote in the script.

Among all Iranian scripts of Pre-Islamic Period, Pahlavi seemed to be more difficult to be decyphered until the discovery of Turfan Inscription on the borders, of Sin-kiang province of China in 1928. The Inscriptions by various religious Missionaries were set up on the cross-roads of the Turfan trade routes. They were in many languages and few characters. Seven of these were identified as Iranian languages, including Arsacid Pahlavi and Sasanid Pahlavi. Before the great discovery, much was depended on the traditional reading of the Fārsī or Zoroastrian tutors, called, dastūr.

If we take huzwārišn or replacement of Semitic words by memorized Iranian words, Pahlavi language, particularly the one on rock inscriptions hardly can be called an Iranian language, but, as Prof. Haug puts it "an Aramaic dialect and a degenerated form of coniform Inscriptions of Achaemanid period (550-323 B.C.)". He further adds, "Pahlavi (of rock Inscriptions) is Semitic language with some admixture of Iranian words and constructions, if we look at it the way its written rather than the way read."

Most of the huzwārišn and certain features of Achaemanid coniforms(those suppose to be in a Median dialect) in the Pahlavi, particularly those in the Arsacid Pahlavi, make it stand closer to Balochi except in syntax and the infinitive. The syntax stands closer to Kurdish and Persian.

The particles, also, seem to be Kurdo-Assyrean. The infinitive is Persian, formed from the past stem of the verb rather than present. The latter form exists in the Median dialects, Kurdish, Balochi, Avesta and others. In view of Mr. Joseph Elfen-bein, "Balochi belongs to the Eastern Group of the Iranian languages like par-thian or Arsacid Pahlavi".

He adds, "ancestor of Balochi was neither parthian nor Middle Persian (Sasanid-Pahlavi) but a lost language which thus while sharing a number of characteristic features with either, some with both, had a pronounced individuality of his own. This language may have been a variety of Median speech since the Kurdish dialects, which have a note worthy affinity with Baluchi are to be traced, in V.Minorasky's openion, to the ancient Median". (EnC. of Islam, Vol.I. London 1960).

Prof. Haug's definition of huzvarišn, ezvarišt of Pāzand, is more genuine than those of Westergaard, Dastur Hoshangi and others. He identifies it as a compound word of /uz-/, a negative prefix,/ut-/ of skt., and the verbal present stem/- var/, meaning,' to turn aside, to select, to recover'. The prefix in Balochi is /vuz-/ and/guz-/ in E.Bal. and the root is the same from the verb, varrag, birrag, vērağ and bērag in various dialects. The prefix occurs as/ bē-/ in Persian, e.g. guz-vābī, of E.Bal. is bē-xābī of Persian, meaning' sleep-less or not having a sleep'.

Among Western writers, T.A. Mayer is probably the first who in the Preface of his. 'English. Baluchi Dictionary' Publ: 1909, Lahore, considers the Balochis to be the remnents of the Medians or the ancient W.Iranians, whose language bears signs of affinity to the language of Medes. The later scholars and linguists approved it. In 1925, R.Gilbertson found certain affinities between Kurdish and Baluchi but Tedesco carried a vast research on the Iranian dialects in 1921. He placed pre-

Baluchi in the centre of Western Iran (Media Greater) or Zagros range, but L.W. Dames refers to the abode of it to be around the caspian coasts (Cosa-bīr, a Baloch Tribe) Tedesco, however, puts Pre-Baluchi among the North Western dialects of W.Iran, including the present caspian dialects, Talishi, Gilaki, Mazhandarani and semanani. (see: Isogloses by Windfuhr. P.458). Mackenzie (1961), also, places Kurdish north or north-east of Persian (In Fars), Baluchi in central W.Iran(Media), (see P:459. Isogloses). Tedesco identified Parthian (Askani) as a NW dialect belonging to the Baluchi-Caspian group in the Zagroshills (Media Greater) rather than Alburz-hills (Media Raghae).(Isogloses by windfuhr. P. 460).

Dr. G.L.Windfuher, in his Isogloses, 'sketch on Persia and Parthians; Kurds and Medes', Writes, "Kurdish shares a number of features with the Median band of dialects. However, it also exhibits a cluster of innovations and lexical items which it shares with dialect group now adjacent to Kurdi , namely, Persian and

Baluchi." (bid. P.458. 'Great Soviet Encyclopaedia'. Vol.3, Moscow 1909), includes, both Baluchi and Bakhtiari in the North Western group of Iranian languages. K. Masson in his, Persia, Publ.1945, Oxford, P.325. Writes "Baluchi is another Aryan language akin to old Persian (Old Iranian, Achaemanid/Median)".

No doubt, Balochi stands closer to the Achaemanid, the court language of the Achaemanid Kings who spoke Persian at home and also shares features with the Avestan dialect of Median language, the one in the Gathaas or 'Hymnes of secret Knowledge', called Gat in Balochi. But, here we deal with Pahlavi words without context due to lack of material in hand. E. West puts the number of Pahlavi words upto 62800 words. (Enc. Britannica Vol.12). The words available to the present writer are less than the above number and several of these are excluded due to not having any kind of resemblence to the Balochi words.

The verbal adjective is formed by the

present root or stem of the verb followed by affix/- ÔK / in Balochi and Kurdish and the affix/- āk/ in Pahlavi e.g., Tirsôk (coward) in Balochi and Kurdish is Tarsāk in Pahlavi and likewise is rawôk or rahôk cf the former two and rawāk in Pahlavi, meaning "One who goes smoothly (horse)", the 'rahwār' of Persian.

A verbal noun is formed by the affix/-ār/- preceded by the past stem of a verb e.g. raftar = raftār', gait, way of going', from the verb, raftan, 'to go' of Persian, rarely occurs in Balochi classics. Some forms such as guptār, 'singings, Poetry, sayings', and other are some-what modified, are loan-words direct form Persian such as Kušār, and Kišhār from the Persian Kushtār, 'Killing, massacre', and Kishtār, Sowing, harvest, crop',,. In Balochi the verbs are Kušag and Kišag. They may come in compounds with the present or past roots such as Koš-o-Kušār and Kišt-o-Kišar in Balochi. Kirdār is other perso-Kurdish loanword in Balochi meaning 'act', deed, character'.

An other verbal noun is formed by the affix/-išn/,/-išt/and/-iš/, in Pahlavi Balochi and Persian, preceded by the present root of the verb, respectively, e.g. Košišn, Košist and Košiš from the verb Košītan and Košīdan of Pahlavi and Persian, meaning, 'To struggle, to strife'. The verb does not exist in the Balochi. The verbal noun is regular in the Pahlavi and Persian but undergoes various phonemic changes in Balochi. The regular ones are parmāišt, rumāišt, vārišt, nālišt, gradišt, garmāišt, zarmbišt, paidāišt, rawišt, bandišt, and few others plus newly formed words from various verbs. Some of the irregulars in the Balochi need mention such as zānt, formerly zāništ from the verb, zānag, (to know, to have knowledge) manništ, the latter occurs in various dialects as mann and mannav, meaning, 'Good-Thought, Good-desire, omen, imagination, inner thoughts,' and the former carries the meanning of, 'Good omen' (a wish to fulfill by the offerings on a shrine etc.). The compounds bundāt, šondāt, were the original

Bundāhišt, šon-dāhišt, meaning, "lying or base, foundation" and "way giving, arrangement, order", respectively. Some occur in a very intricate form and seem to be ancient Median e.g. vasāhit (a proverb) in the Re_khshani dialect is derived from the verb 'vasin' (to say), in Median and vačin (a saying) in Pahlavi and sanskrit. The original form in the Balochi and Kūrdī or Kūrdgālī must have been 'Vasāhišt'. These and several other irregular verbal nouns occur in Balochi.

The attributive suffix/- ēn/which follows an adjective, a noun or persent stem of a verb, so common in Balochi, rarely occurs in the Pahlavi, e.g. rādēn(arrayed, put in order, well-set), padēn (backed one, one in the rear), āsinēn (Ironed one, made of Iron), vartēn, girdēn, (round one) from/ rād/- (to array, to put in order)', pad' (Back, footprint),. āsin (Iron and virt in Pahlavi and gird in Balochi, 'round' (like a ball).

Balochi shares a distinct feature of

wordformation with the Pahlavi by presenting an objective locative suffix/-ā/which follows a possessive suffix/-ī/, (the latter forms an adjective noun from such adjectives as vašš (happy), āgās, āgāh' (alert, waked) and kār (work) from 'vašših' or 'vašši, āgāhī; or āgāsīh 'and kārīh, or', kār' in Pahlavi and Balochi, respectively. The suffix/- ā/ follows the adjectial nouns as 'vaššīha', āgāsīhā' or āgāhīa and 'Kārīhā' is said to be the equalent of the Persian prepositions such as 'dar', 'bar', 'ba', and the Persian prefix/bi-/ to insert in order to get the full meaning of 'vaššīhā' 'āgāsīhā' and kārīnā. For example, 'āpātīhā' of Pahlavi - Balochi, (for flourishing, for prosperity, for settlement), one needs the Persian 'brā-i-ābādī', rather than 'ābādāna'. For 'āsānīhā' and' šātīha'. One needs 'bi-āsānī' 'brā-i-šādī' and 'dar-šādī', rather than 'āsāniāna, 'šādiāna'. Probably the Persian affix/-āna/may stand closer to the Balochi attributive/-ēn/which follows certain adverbs as, 'āskāri (g) -ēn' (clearly, openly), 'kātilīgēn', (murderly) and

'ăškīgēn' (of love, lovable, romantic, lovely) as, āškārāna', kātīlāna' and ' āšikāna in Persian.

The compound word formed by the affix/-mand/ in Persian, /-bund/ in Balochi and /-vand / in Pahlavi and Kurdish are many e.g. Zormand, Zorbund and Zoravand, meaning; powerful, mighty', occurs respectively. The compounds having the affix/- bund / in Balochi are a few e.g., Nāzbund (obliged, longing for) hudābund (God, Master, Guardian, custodian), vāzbund(boss, one whose will rules), kārbund (attendent, waiter, one who runs for an errand), sipāhbund (commander, general), Silābund (armed man, one who bears arms), murādbund (wisher of a good omen, a petitioner). Some of these compounds are irregular plus a many borrowed ones direct from Persian, bearing the affix/- mand / in Balochi. Some of these irregular compounds run in the Balochi as: Brāhund or Brāhunde-(g): (brothern, racial brother), Nodbund or Nodbunda (g): (Belong to the vaporous clouds, Angel of rain), Arğhavand or Arğhand (Top one, an anti in the game of the knucklebones) and hudāvand (God, Master). These

compounds are interchangable in all Iranian Languages e.g., the Kurdo-Balochi/ xudāvand, hudāvand / exists in Persian while the xvastišnomand of the Pahlavi is vāhvund in the Balochi from the ancient vāya-vand, given in the Persian as 'ārzū-mand: (desirious). Likewise; zorbund or zorbunda of Kurdo-Persian is Horvand in the Balochi, meaning; 'sun-like'. The Persian affix/- mand/- may occur in the Balochi and Kurdish as /- mān /,/- vān/and/,/-vā/e.g., muhīmān (gentle, tamed (cattle) in the Balochi and Marī-vān (a Kurd-o-Baloch tribe) in Kurdish. The affix /- vān / comes with a number of proper names, mostly tribes e.g., Amādvand is Amāvand at present, the ancient Amatmant of the Assyrian tablets, Mād of the Persians and Mede of the Greeks. Later we hear Kurd as Kurdmān, Turk as Turkmān and so on.

The other synonimous component of the affix/- mand / is/ bīr/ or/ būr/ , /bīl/ whose allophones are /- pīr/,/- bī/- pī/,/ vīr/,/-gur/ and even/- gal/meaning', a large body, association, multitude, populous

(place), etc. Thus we have kosa or kosa-bī of Median dialects, a tribe around the Kosabī sea, called 'caspian sea' by the Greeks c.484 B.C. Mennea as Mennagur, a Medi-an tribe around the lake Urumiya (Azerbaijan), probably the present Mengur tribe of the Kurds around the lake Uru-miya and the Mengal tribe of the Kurdgal section of the Balochs. The syllable/-bīr / and / bīl / of Median dialects comes with the names of certain cities or towns e.g., Armābīl (Bēla) and Kandābīl(Gandva), mentioned by the Arab writers of the 9th ce.A.D., in Baluchistan and Eribīl in Kurdistan.

Most of the other word constructions in the dictionary are alike in the Pahlavi, Balochi and Persian, as well in the other Iranian languages. One may look for these word-constructions in our book; A Basic course in Baluchi', Vol.I&II Barker - Mengal, Montreal, Canada, 1969.

The present writer considers the diction-ary to be some-what helpful to the philo-gists as well as to the students of the

languages and literature in the Iranian studies. It may help those who want to introduce new words in the Balochi writings as counterparts for various terminologies as done by the writers of the Urdu or Persian, depending on Arabic or by the writers of the English, depending on Latin-Greek.

In the end, I am grateful to the Chairman of the Balochi Academy Quetta, and the honourable members of the Executive Committee of the Academy for allowing me to Publish the Dictonary. I am, also, grateful to Abdul Wahid Bandeeg for his kind co-operation to arrange for the caligraphy and Publication of the book. We faced problems and hurdle. The main problem rose whether to write the voccublary of all the three languages in the Perso-Arabic script or in the phonemic Roman. In either case, the short-comings stood-up. If to write the Perso-Arabic how to determine the Phonemic similarities of the Pahlavi words akin to those of the Balochi and if to write the Roman, how to determine the true

pronounciation of the Persian words since most of these are of Arabic Origin.Moreover, it would have been difficult for us to go through all the available or standard Persian dictionaries in order to get the true pronunciation of the words. It was decided to leave the Perso-Arabic alphabet as given by the Persian scholars of the Pahlavi language. Problems rose in the caligraphy and accurate typing which we overcame with hard work. Necessary insertions were made to clarify certain meanings of the Perso-Arabic words and some Pahlavi words were left without inserting their Balochi counterparts, since these seemed to look more Balochi in their phonemic forms rather than semitic or else. Their Balochi counterparts may exist in one or other dialect of the vast Balochi language. The Balochi words here belong to various dialects, mostly either Eastern (Sulaimani and Kachchi) or Western (Makrani and Rakhshani), without specification. The writer

has specified some words of Pahlavi, existing in Kurdi or Kurdgali (Brahoi), spoken between the two main dialects of Balochi, in the Appendix.

MIR AQIL K. MENGAL,
Vice-Chairman, Balochi Academy,
QUETTA

January, 1988.

آ

گیشینگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	āp	āp	آب
	ābāt	ābāt	آباد
	bādān, vādān	āpātān	آبادان
	vādān kanag	āpātān kartan	آبادان کردن
	ābātīha	āpātiha	آبادانه
	ābātī	āpātīh	آبادی
	āhar-māh	āpān-māh	آبان (ماه)
	āhar-rọč	āpān-roč	آبان (روز)
	Parhom	Parāhom	آب تقدیس شده
	āpvar	āpxvar	آبخور (رنگ، آبشخور)
	Āpband	āpomand	آبدار
	xēd, hēd	xayuk	آب دهان (خیو)
	tuf, tup	tuf	〃 (تف)
	āpus	āpus	آبستن (آ. حم)
	āpusī	apusih	آبستنی
	āpī	āpīh	آبی - آبکی
	āpig	āpīk	
	apurs	apnus	آبنوس (درخت جنگلی)
	kapot	kapot	آبی رنگ (کبود)
	āčaš, ācis, ač, as	āxtaš, aixaš atur	آتش

گیشینگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	āčaš-vazok	ataxšivazēnitr	آتش افروز
	gwarāmān-ay-āčiš	ātaxš-i-vahrā-mān	آتش برام خان
	tom-ay-āčiš	ātaxšitohmak ātaxš-i-tohm	آتش تخمه
	āčišanī-bān	mān-i-ātaxšan	آتشکده
	hamēš-sočēn āčiš	ataxš-hamēšak soč	آتشکده همیشه سوز
	āčišig	ataxšīk	آتشی دمنسوب
	rād, rād	rāt	آزادمنش
	āzātī	āzātīh	آزادک
	āzātīgir	āzātīkār	آزادی بخواه
	āzār	āzār	آزاد
	padičk	pasič	آخرالامر
	padohī	apdomīh	آخربودگی۔ انتها
	padēn, padīgēn	awdom., apdom	آخرین۔

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
آخرتا ماں کردگالی ئ	ahur	axvar, goband	آخور
	gamar	gayomart	آدم نخستین، گادمرد
آطرخان لس بلوچی نام ءُ هوش کرگا مُرخان اِنت. یک ذرتشتی آسجاهءِ نام	atur	ātur-pat	آذر باد، نام، خاص
	aturpaigān	āturpatakān	آذر باهیجان
	burzēn mehr	burzēn-mitre	آذر برزین مہر
	tosăg	tušak	آذوقہ، زاد سفر
	anbār, ambār	hanbār	آذوقہ انبار شدہ
رادین گس بلوچی دپتران	raden, rādēn	rādēn	آراستہ
	rādēnagī	rādēnakīh	آراستگی
	rādēništ	rādēnišn	آرامش
	pārēstag	patrāstan vērāstan	آراستن (پیراستن)
	ārām, rām	ārām, rām	آرام
	pēčitag	pēsitak	آرایش شده (زخم داده)
	pečag	pēšitan	آرایش کردن (زخم دادن)
	āṛt, art	ārd, artak	آرد
	ārizūg	ārzôk	آرند

گمشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
کرگاں ءِ خواہ	vā, vāhišt	xvā, xvāsišn	آرزو
کرگاں ءِ خوازدار	vāstār, vāzdār	xvastār	آرزومند
	vāzbund, vāhund	xvadisnomand	آرزومند
	vatkāmagī	xvatāy-kāmakih	آرزوی فرمانروای
	āzahī	āz	آز
کرگاں آزات	āzāt, āza, ājo	āzāt	آزاد
	āzāt-čēhrag	āzāt čihrak	آزادچہرہ
	āzāt-kām	azāt-kām	آزادکام، مختار
	āzāt-kāmī	āzāt-kāmih	آزادکامی، مختاری
	āzāt-kāmīhā	āzāt-kāmihā	آزادکامانہ، مختارانہ
	āzātagī	āzātakīh	آزادگی
	bažn, bažm	bēš, bēših, vāšišn	آزار
	bažnī, bažmī	bēšišnih	آزاری
	gazand	gazand, ranakih	آزارد گزند
	ronagīh, rogī	ranakih-dātār	آزار دہندہ
	āzārišt, zakk	āzārišn	آزارش رنج، صدمہ
	ṭappag	tapahītan	آزار شدن، کردن

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	āzārag	āzārtan, azaritan	آزارشدن،کردن
	gazindgir	vizandkār	آزارگر
	daṛdī	dartīh	آزردگی (دردورنج)
	āzahī	āz kāmīh	آزکامی
	varram	az-arm	آزرم
	varramīg	azarmik	آزرمی، آزرمندبودن
		duš-ramīk	آزردگی
	āzmāyišt	āzmāyišn	آزمایش
	āzmāyištīg	uzmāyišnīk	آزمایشی
	varramig	varanik	آزمند
	varramigi	varanixīh	آزمندی
	azmayag	azmutan, ozmutan	آزمودن
	azmutag	azmuta	آزموده
	gvardag, kirdgār	vartak, kartakār, āz-var	آزور
		āzvarīh	آزوری
		āzvarīhā	آزورانه

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشینگ
آسیان	āsān, xvar, xvarak, hugar	āsān, xyarag, bārso	آسانی مردمے ات ؟ خورہ جتے
آسانی	āsānīh, xvārīh	āsāni, bārsahi	
آسایش	āsāyišn, xvarakih	āsāhist, bārsahi	خورہ آرامی مان کرگکالی
آستانہ	āstānak	āstānag	
آستانۂ در	dargāh	darga, darīg	
آسمان	āsmān	āzmān	آسمان مان کردگکالی
آسائیدن	āsāytan	sāsāyag, sāsārag sāsā kanag	
آسوری	āsūrīk	āšurīg	آشور یک لس بلوچی نامے
آسیا، آسیاب	āsyāv, āsiyāp	āsiyāv, āsiyāb	
آسیاپ دستی	asyay pa dast	āsiyāw padast jantar	
آسیب	ax, ziyān, ziyānīh,	ziyānīh, dabbar, vārih	خواری مان کردگکالی
آسیب رسانیدن (بہ نعد بعن)	xvar zinītan	zīnag	
آش	āš	hatukk, bor	
آشامیدن	xvartan	varag	
آشام، خوردنی	xvarišn	vard, varišt	
آشامیدن (ابرین)	žuyišn	čuš, čuhišt	

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	hattuki, borči	pāk	آشپز
	āšti	āšt, āštih, āštakih	آشتی (امن)
	āštvāhi	āštxvāhih	آشتی خواہی
	āšapag	āšaptan	آشفتن
	āšoptag	višoftan	آشفتہ
	āskār, paidāg, pētāg	āškārak, paitāk, pētak	آشکار
	roč, rošnāk, rožnāg, našk	rošnāk, nišak	آشکار (ظاہر)
	āskārihā	āš-kārihā	آشکارا
دیم دیداری ماں بلوچی ءَ کردی ءَ دیم آشکار ئنگ یا پیش دارگ محدود ءَ گشنت .	āskāragi, pētakih, paidāgih, didārih.	āškārakih, pētākih, ditārih	آشکاری
	sar, sarig, ēsar	sar	آغاز
ایشیر ماں کردگانی ءَ ھمر بزاں انجام ءَ گشنت	padisar, pad-āsar, asar	patisar	آغاز (انجام؟)
	bunig, awlsarig, niyādišt	bunih, nazdišt	آغاز
	bāhar, vār, gēr	gostan, pahast pahastan	آغل
ہورہ ماں اُدگانی ءَ آپ ءَ گشنت .	āptāp, hor	āftāb, xvar	آفتاب

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشینک
آفریدن	karitan, karrēnitan, tāšītan	karrag, karrēnag, trāšag, jaṛēnag	کرّدگالی ءَ اَیش اَنت.
آفریدہ بد	duš—	dūš—, duž—	دو گالی لوزان ھمبگیت چوش کہ بلوچی ءَ دُشمن ءَ دُژمن، دُژمان کہ ہمایکی دُشنام اِنت .
آفریدۂ بد	dušdahāk	duždahok	
آفریدۂ خوب	hūdahāk	hūda-dahok	ھُدہ وزاجوڑہ یا ناھڈنگ بلوچی ءُ کاردز بیت .
آفرینش (منسوب بہ)	dahišnīk	dahištīg	
آفرینش نخستین	bun-dahišn	bundāt, bun-dāhišt	
آفرینش نخستین بودنی	bunīh-dātīh, bundāhišnih. brinkar	bundātī, bun-dāhištī	
آقائی	patīh		
آک (بدی، درد)	āk	ukk, ukkī	
آگاہ	ākās	āgāh	
آگاہانہ	ākāsīhā	āgāhiā	
آگاہ بر امور دینی	dēnākās,	dīn-āgāh	
آگاہ بد (دانشمند بندگی)	ākāspat	āgābund	

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	āgahī	ākāsih	آگاہی
	awzār	afzār, afčar	آلت
	škēnjag	škēnjak	آلت شکنجہ
		alutan	آلودن
	ālŭtag	ālūtak	آلودہ
	āmāč	āmēč	آمیز (تیرخوردہ)
	āmāč-jāh	āmēčgās	آماجگاہ
	ā	hān	آن (ضمیر)
	ēsān	oišān	آنان
	ôd, ôdā	ôd	آنجا
	amôd, amôdā	anôd	آنجا (خاص)
		čē kāmič	آنچہ ہم
	tak	tar	آنسوئی
	agvarā	avarôn	آنسوی
	takā, gvarā	tarih	آنسی
	ā gonag	ôrôn	آنطور، آنگونہ
		and, hand, andčand	آنقدر

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشینگ
آنگاه، آنوقت	a dak	ā dakā	
آنها (اینها)	ušān, ôišān	ēšān	
آوازِ بلند (بانگ)	vāng	gvānk	گوانکو مان کرُدگالی د زختانی بلوچی ءَ توار پرجنوکیں چِنّ ءَ گُشنت .
آوازِ بلند (باآواز بلند)	burz vāngīhā	burz gvānk-īhā	
آورنده	apurāk	āwurak, ārok	کرُدگالی ءَ اتوک گُشنت.
آوردن	āpurtan, āwurtan	kārag, ārag	
آهک (سارو ج)	čārūk	čār, čār-o-moṭ čūn	
آهکی	čārukēn	čārēn, čāru-gēn, čunīgēn	
آهن	āsan, āsēn, āhēn	āsin, āhin	واجہ دکتر فرہ وشی اے گپ ءِ گیشینگ کتگ تام یکے آسنانی یا آسانانی پہلوی اِنت بیشانا گُمان کنگ کہ آسن آوسکانی پہلوی اِنت.
آهن درخشان (گران)	xyēn, xvān		
آهنگر	āsinkār	āsinkār, āsin-gir	کپِّن مان کرُدگالی ءَ گُران ءَ گُشنت .
آهنگ در موسیقی	hu-niyāk, vāčik	niyāg-da	
آهنگ خوش		nugdag	
آهنین	asenen, āhēnēn	āsinī, asinān	

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	anāhūd, nāh-ūdag	āhōk, āhūk	آہو (عیب)
	āsik, āsk	āhūk	آہو (غزالہ)
	hukēn, anāhūg, annūh	āhəkēn	آہو (ناپاک)
	hagar	hakar	آیا
	āyišt, āhtīn	āyišn	آلیش (عمل آمدن)
	ādēnk	ādvēnk	آہین، آہیندہ

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
کسانیں زاہگ ماں کُردگالی و بلوچی ءَ اَبّا گشنت۔ ابجو کردگالی ءَ باوہ انت او بلوچی پت انت۔	abbā (pit)	apāk	ابا (پدر)
	bun, padīsar bun-gēj, sar	bun, Patīsar	ابتداء
	abat, abad	apat	ابد
	hamēšhagī	hamēšakih	ابدی
	hamukīā ištin	hamākīhā ēštišn	ابدیت
	hamuk rawišti	hamāk-rewisnih	ابدیت
بلوچی ءَ اَوْرانت او کردگالی پہ اِنت کہ پارسی ءَ باران اِنت	awr, jambar	awr, abar, apir	ابر
	dīt, dītālo, gūstālo	dūt	ابر (دود)
	mit, mitālo	maznah	ابر (دود)
ابرِ سفید و سبک بر کوہ اُفتادہ شود۔	nod	snōd	ابر
	jur	zafa, zahak	ابر (بارانده)
	abar, bir	apar	ابر (بالائی)
	burvānk	bravān, bravad	ابرو
	brūk, burūnk, bък, bīk, brīkh	brūk, brūk-tak	ابرو (مثال)
	(awlakīā	halakīhā	ابلهانه
	halak- kārī	halak-kārīh	ابلهانه رفتار کردن

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	halak-kanak	halak kunišn	ابلہہ رفتار
	awlakī	balakīh	ابلہی
	modagī	mutakīh	ابہام
	parvez, parvēz	aparvēč	اپرویز، پرویز (نام خاص)
کرگالیءَ اَسّی یا یکّی اِنت .	ēvakīh, yakkī	ēvakīh	اتحاد
	hamukī	hamikīh, hamahi	اتحاد
	enmani	ayojišn, ermānih	اتحاد
	hambandīat	hambandišn	اتصال
	mānag, maḍḍī	mānag	اثاث البیت
	muzd pādāšt	mozd, mizd pādāšin	اجارہ بہا اجر (بدلہ)
	hištin	hištan	اجازہ دادن
	parvānag	parvānag	اجازۂ عبور
	dēgdān, pādēnk garēc 7 gacc	barēj	اجاق (ترکی)
	pārēz	pāhrēč	اجتناب (پہریز)
	pārēzīhā	pahrēxtakīhā	اجتناب (بطریق)
	pārēzag	pahrēxtan	اجتناب کردن

گیشینگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	pādāšt	pātdašn	اَجر
	rawąkī	rawākīh	اجرا
	pādāšbund	pātdašnomand	اَجردار
	pēčitagīh	pēčitakīh	احاطه شدگی
	girdēn	vartēn	احاطه کننده
	pās	pās	احترام
	pāso	pāsadārīh	احترام
	sipās	spās	احترام
	snāyišt, sinnat	snāyišn	احترام (اتفاق)
	gwandag	vanditan	احترام (زمین)
	niyāz, nāz	niyāz, niyāzak	احتیاج
	niyāzišt, nāzišt	niyāzišn	احتیاج
	niyāz, nāzbund	niyāzomand	احتیاج
کردگالی ءِ خسانءَ بلوچی ءَ نازبند گشنت.	ost, tankī	apāyast, tangīh	احتیاج
	kas-iš	kas-ič	احدی نیز
	snat, satt	snahīt	احساس (غیرت)
	snat kanag	snāhitan	احساس کردن

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	awlak	halak	احمق
	istār	stār	اختر
	sitārak	stārak	اختر
	istār-ušmār	stār-ošmār	اخترشناس
	istār-mārok	axtar-mār	اخترشمار
	nihān, andar	nihān	اختفاء (نهان)
	mān	mānīh	اختفا (اندر)
تیرانی آماچ برت	āmāč	āmēč	اختلاط
	ham-gonī	ham-goūh	اختلاط (باهم)
	āzāt-kāmī	āzāt-kāmīh	اختیار
	kāmagī	kāmakīh	اختیاری
	dīwān	dīwān	اداره
	ginnārag	vīnārtan	اداره کردن
	rāhēnag	rāyēnīhitan	اداره کردن
	vačan	vačišn	ادای سخن (قول)
	drang, darang	drang, dirang	ادامه (ناتمام)
	patāyišt	pattāyišn	ادامه

فارسی	پهلوی	بلوچی	[illegible]
ادامه	pat-vandišnīh	pir bandagi	
ادامه دادن	kašītan	kaššag	
ادامه دادن	patāyītan	patāyag	
ادامه یافتن	pattutan		
اَدَب	čarp-zwwānīh	čarp-zwānī	
ادب	čarpīh	čarpī	
ادرار (پیشاب)	mēsak	miss	
اذیت	rānakīh	ronagī, rogī	
ارتباط (پسری و پیوند)	pusahī	pusagī	
ارتفاع	bālišt	bālāī, bālāč	
ارتفاع (قد و قامت)		bilād	
ارتفاع (بزرگی)	masaī	mazanī	
ارث (ترکه)	apar-mand, apat-mandag	pat-mantag-	
ارث (باقیمانده)	rexn	rēč, pado-rēč	
ارج (ارش)	arj, varj	:š	
ارجمند (خوب)	arzānīh	arzān-	[illegible]

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	arzān	arz	ارزان
	arzānig	arzānik	ارزانی
	arzāniga, arzāniha	arzānīhā	بطور ارزانی
	arzānigān	arzānikān	ارزانیان
	arzān kanag	arzānī kenitan	ارزانیدن
	bahā, bahāg	vahāk	ارزش (بہا)
	rāmēnag, rām kardan	rāmēnitan	ارضاء کردن
	arvān, alvān	arǧavān	ارغوان (رنگ)
	arrag	arrak	ارّہ
	ač	hač	از
	ač-ā	hač-iš	از او
	ušmārag	ušmurtan	ازبر خواندن
	bun ač	ham bun-ič	از بن
	vatīg-dāt	xvētōk-dāt	ازدواج باخویشان
	vatīg-datī	xvētodātih	ازدواج باخویشان
	āsar, amāsar	āsar	ازل

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشینگ
ازلیت	zamānih	zamāni	
ازین رو	ham čim	amē čam	
اژدہا (ضحاک)	aži-dahāk	aždahāk	
اسارت	grawih	girao	
اساس	bunih	buni, bunig	
اساس	pāoak, ostām	pādag	
اساسا	bun-yaštakiā	bun-ištagiā	
اساسا	gohrihā	gorihā	
اساسی	bunik	bunig	
اساسی	mātak	mātak	کردگالیءَ ماس اِنت۔ بلکوءِ اصیل ءَ گشنت۔ دست شانلکوءِ کوڑ بلوچی مات ءَ ماس بُن ءَ گشنت چوش کہ بلکوءِ ہستریں کوہ ماتیگیں ٹپ۔ رخشانیءَ مات ءَ ماس گشنت او بُن ءَ آم ماس گشنت۔
اساسی	mātakvar	mātkawr	
اساسی	mātikān	mātigan, māsig	
اساسی	ostikān	ostogēn	

گیشنیگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
		vēš-m tak	اساسی
	xānaig	xānik	اساسی
	vatīg	xvatīk	اساسی
	asp	asp	اسب
	istakr	star	اسب (خچر)
	zēn	zēn	اسب (زین)
	zēn-awzār, sanj	zẹn-afzār	اسباب سواری اسب
	awzār	afzār, afčār	اسباب کار
	asp-bālād	asp balao	اسب بالا (به بلندی اسب)
	aṛbund asp	arvand asp	اسب تندرو
	mādayān, mādin	mātyān	اسب ماده
	guš, naryān	gušasp	اسب نر
	astat استت	ēstēt	است
	usta, vastā,	ōstāt	استاد
	vastā kār	ōstāt mart	استادمرد
	sitārag	stawrak	استبرق (دیبای زربافت)
	sakkī	saxtī	استحکام

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشینگ
استحکام	ostakīh	oštagī	
استحکام (درستی)	pattokīh	patt	
استحکام	drupustih	drahpushti	
استخر (تالاب نہدگ)	vat	nāvar	
اُستخوان	ast	haḍḍ	اُست ماں کردگالی ھڈ ءَ گشنت.
استخوان	astaxvan	ustuxvan	استخوان ماں بلوچی ءُ کردگالی ءَ
استخوان گردہ	muhrak	morag	دل ءِ ایشک ءِ آنک ءَ گشنت ھڈگ ءَ کردگالی ءَ ھوار گشنت.
استدلال	gọwālọīh	gwahaki, gwāčinī	
استر (قاطر)	astar	astaŗ, hačar	کردگالی ءَ خچر گشنت.
استراحت	āsānīh	āsānīh	
استراحت کردن	āsānēnītan	āsā kan-, sāsā	
استراحت	apar pātan	kan-, sāsārag	
استراحت (خسپیدن)	xuspītan xvaspītan	vespag	کردگالی مصدر خاچگ چرشی درکیت.
استراحت کردہ	xuspēn	vaspin, vaptin	
اُسترہ	ustarak	istarag, ustarag	
استصفا	pulitan		

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	tuwān, wāk	tuwān	استطاعت
	~~tuwanī~~, wass-o-wāk	tuwānīh	استمداد
	zarbundī	awzaromandīh	استعداد
کرگنگاں گو مصدرِ ش کوکار رنگ اِنت.	kakārag	gôkārtan,	استفراغ کردن (قے کردن)
		vāmitan	استفراغ کردن (قے کردن)
	purs, pursišt, just-o-purs	pursišn	استفسار (پُرسش)
	pādārī	patārīh	استقامت (پائداری)
	hastagī	hastīkīh	
	hamukīā ast-išt	hamākīhā es-tišn	استمرار
	hamuk rawišt	hamak rawišn	استمرار جاودانی
	hamuk raptin	hamak rawis-nih	ہمیشگی
	ostīg	ôstīk	استوار
	ostigīhā	ôstikīhā	استوارانہ
	vanḍgirī	vandgarīh	اسراف
بستگ فعل مفعو ءَ کیئت.	bandīg bastag—	bastak	اسیر

گیشتنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	—iš	aš	اش (ضمیر متکلم شخص سوم)
	sērī	sērīh	اشباع (سیر شدن بعد از گرسنگی)
	ērang, amē-rang amirg	ērang	اشباه
	ērangī	ērangī	اشتباه (اینطور هم)
	uštir	uštur	اشتر (شُتر)
گردگالی ءِ خواکشنگ معصایت	vardārī, xvāst xvakašši	xvartārīh	اشتہا
	niyāzišt	niyāzišn	اشتیاق
	nāzišt		اشتیاق
	nāzbundī		اشتیاق
گردگالی ءِ آم کس گشنت علمدث ءِ آم ترس گشت	kasān	kasān	اشخاص
	buzurgān	vazurgān	اشراف
	ars	ars, arš	اشک
	grevan, grēhān	gryān	اشک ریزان
		hū-tohmīh	اصالت (نژاد)
	īr, īrzī	ērīh, ērtanīh	اصالت (اسب)
	bunātī, asīl	bunyaštīh	اصالت (اصل و بُن داشتن)
	mātkawrī,	bunyaštqlkiha	اصالۃً

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشینگ
اصفہان (شہر)	spāhān	sipāhān, asp-ahān	
اصلاح	vīrāyišn	pārēsišt	
اصلاح کردن (پیراستن)	vīrāstan	pārēsag	گوش ُبنانی پارسیگیں پہ دو وڑ کردگاں ءَ بیرڈگ عطو اِنت۔
اصل اولیّہ	buništak, buništak	bunčk	
اصلی	bunīk, gohrīk	bunīg–	
اصلی	mata-kavar	mātkawr	
اصلی (بخودی)	xānīk, xvatīk	xānagī, vatīg	
اصیل (تخم نیک)	hu-tohmīk	šarr-tahmīg	
اصیل (نسل نیک)	" _ zahāk	"- zank	
اصیل (نژاد نیک)	" - zāt	" - zāt	
اصیل (پسماندگان نیک)	" - pēt	" - pad	
اصیل (اسب اعلی نسب)	ērīk	īrīg–	
اصیل بودگی	vēh-zahišnīh	gih-zātinī gih zāyištī	
اضطراب	tapišnīh	talvassag, tapišt	
اضطراب (شدید)	"	tapāvist	
اطاعت	frāmān-burtārīh	parmān-bard-ārī	

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	nigošagī, ni-gošdārī	nigošišnīh, nigošaktārīh	اطاعت
سوُب مالوُءَ نماچی اَم گشنت۔	namāč, nimāz	namāč	اطاعت (خداوندی)
	nigošag, nigo-šag	nigošitan	اطاعت کردن (اصیدتن)
	bistrag-gāh nipād-jāh	vistarag-gāh	اطاق خواب (بسترگاه)
پارغ ماں کردگانیءَ پاردموں گشنت۔	pēra, čawpēr pāra, pārag	pērāmôn	اطراف
	kaš-w-takā	kus-takīhā	اطراف
	pār-w-gvar	par-gavār	اطراف
	āgāhī	akāsīh azd	اطلاع (آگاهی)
	bāvār-kunī	vāvārī-kanīh ēvarīh	اطمینان
کیچی مکرانی بلوچی۔	host	xost	اطمینان کردن (تعیین)
	bēčāragīā, nāčāragīā	ačārakīhā	اضطرارا
خواستُر ماں کردگانی ایشی مصدر خواستو سہنگ انت۔	xvāsūgīh, vāstūī	xvastūkīh	اعتراف
	bāvarkanagī	vāvarkānīh	اعتقاد

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	bir-ravišt gir-ravišt	vir-ravišn gīravišn	اعتقاد
	host-man-ništ	hast-meni-šnih	اعتقاد
بشخگ ماں کردگاں ءِ ایشی مصدرانت .	bakšag	baxšitan	اعطا کردن
	tājikān "	tājikān tāzīkān	اعراب
		pahrôm	اعلیٰ
	abar, burztar	apar-gar	اعلیٰ
مالدار و گنجدار ءِ ستائگا بلوچی ءَ بجاہ گشنت .	bāgīā	oi bag	اعلیٰ حضرت
	bāġīā	oi bar	اعلیٰ حضرت
	druhdārī druhbāzī rēfař rēpag	druxtārīh dronīh freftan rēptan	اغفال (فریب)
کردگاں ءَ فریفگ مصدرانت .	rēfař, repag	frēftan	"
	vāpēnag	viyāpēnītan	اغفال کردن
	druh-ag	drux-tan	اغفال کردن
	"	"	اغفال کردن (فریب دادن)

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشینگ
اغفال گر	drujastak	drubāz	
اُفتادن (پس)	pat-kaftan	pad-kafag pad-kapag	
اغواکردن (گول زدن)	niyāzānēnī-tan	nāzēnag	
افتخار	burzišn	burzī	
افتخار	brāh	brāh	چاٹی براہ اِت
افتخار بزرگ	burz-brahī	burz-brāhī	
افترا (تہمت)	spazgī	dobag, bagī	
افروختن	vazēnītan	vazēnag gwāt dayag	
افزایش	afzāyišn	afzayišt	
افزایش	frēhīh	pirāhī, frāhī	
افزایش (آتش)	vališn	bališt, balag	
افزایش (بیش)	vaxš	gēš	
افزون	afzôn	afzūn	
افسر	apēsar	apsar	
افسر (دپلومیت)	šatrīkān	šātir	

گیشتنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	afsārt	af-sart	آفسرد (نوعِ غذای سرد)
		nišip	افسردہ
	apsoz, afsoz afsozig afsozo-ء	afsôs apasoskār apasôsāk	افسوس
	afsūn	afsôn	افسون
		nikēž	افشاء
		nikēžitan	افشاء کردن
	gīš-gētagī	viš-kītakīh	افشاندگی
	šānag	afšāntan	افشاندن
	pālāyist, pālā-yag	pālāyišn	افشردگی
شیپانک یا گوانزءِ یکّو مارے . بُرزگاں گوانزمار گشتہ .	mār, gwanzmār (šīpānk)	mar, sepāk	افعی (مارِ بزرگ)
	apīm	apiyôn	افیون
	mānaništī mānagī	mānišnīh	اقامت (استحکام)
		dastwarīh	اقتدار

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
دنیا شہ بندگان پات پاتء مطلب مانگتیں اوگانیء کار مزیتا.	tanā dēr pāti	dēr fračtom pātih	اقتدارطویل الدام
		bavadak sardārīh	اقتدار کامل
	mastirēn kār	mahist kār	اقدام بزرگ
	dādihēn kār	dātīhā kart	اقدام قانون
	raptār, rawok	raftār, rawāk	اقدام کنندہ
	ostavānih	ostavānīh	اقرار (یقین دہانی)
	kam	kēhist	اقل
	kammuk	kamist	اقلاً
	kišvar	kišvar	اقلیم
		gošô-srūt gôšān-srut	اکسابی (کسبی)
	annūn, nūn nīn	âxnūn, nūn	اکنون
	nūn-iš	nun-ič	اکنون ہم
	aga, agar	hakar	اگر
	aṇ ki	ka	اگرچہ
	har, kar	xar	الاغ (خر)
	druhī, druhb-āzī	dru-vandīh	الحاد
	almās	almāst	الماس

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
		pǎcen	المثنی (المثنا)
	dārok, tākčag	dārūk, taxtak	الوار
	raf	frasp	الوار طاق
	giyān	yān	الہام (خداوندی)
	- wn	- am	ام (ضمیر متصل اول شخص)
	niyādag	nihātak	امانت
	sipārag	apaspartan	امانت دادن
	azmāyišt, čakkās	ozmāyišn, ūzmāyišn	امتحان
	āzmāyag	ôzmūtan, uzmūtan	امتحان کردن
	azmaenag čakkāsg	nikīrišn	امتحان کردن
	gilmen, lojaṛ	gumēzišn, gumēčišn	امتزاج
		spōzišn	امتناع
	omēthān	ēmētan	امتنان (پیر امید)
	parmān	framān	امر
	parvānag	parvānak	امر (دستی)
	parmāyišt	framāyišn	امر (فرمائش)
ماسیل ہیرکاینا گارڈ کو	māsal	maysr	امر الہی

گیشّنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	maza-dātistan	mas-dātastān	امر بزرگ قانونی
	parmān dayag	framān dātan	امر دادن
	parmayag	framūtan	امر کردن
	imroč	imroč	امروز
کُردگالی ءَ اومیت گشنت	omēt,	omēt, ēmēt	اُمید
کردگالی ءَ اومیتوار گشنت	omētvār, omē-tdār	omētvār, om-ētdār	اُمیدوار
	omētih	omētīh	امیدبودگی، اُمیدواری
	ostovān	ostavān	امین
	anār	anār	انار
	anārk, anār-gona	anārgōn	انارگون
کردگالی ءَ امبار گشنت	anbār, hambār	anbār, hambār	انبار
بُن مان بلوچی و کُردگالی ءَ مزنیں بار ءَ ام گشنت.	bun, bun-o-kɑt	bun, bun katak	انبار دُن دبارے
	ganj	ganjēnak	انبار
کردگالی ءَ بارخانہ گشنت.	bāristān, bārxāna	vāristan	انبار
کردگالی ءَ باریم	bērm. purrēn sāpār	varm ōpār	انبار
کردگالی ءَ امباچین ام گشنت.	ambārčī	hanbārtār	انباردار

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشینگ
انباردن	hanbārtan	hanbag, laddag, ladd-o-bār kanag	کردگالی ءَ آنپنگ مصدرانت .
انبار	hanbāz, hambāz	hambāz	
انبان (دگالِ چرم)	hambān	hampān, anbān	کردگالی ءَ امپان گشنت .
انبوه	anbūh	anbāh	
انتخاب	vičišn, viči-tārih	gičēn, gičēn-kārī	
انتخاب کردن	čītan	činag, gičēn kanag	
انتخاب کننده	vičitar	činok, gičēn kanok, gičēndār	
امکان داشتن (بلکنا)	šāyēt būtan	šāyad būag	
انتخاب کردن	vičitān	gīšenag	
انتشار (جدائی)	viškītakih	gīstagī	کردگالی ءَ گُسنگ مصدرانت .
انتظام	aparginārišt	abar ginâr-iš	
انتقام	kēn		
انتقام جو (دشمن)	kēnik, kēnvar	kēnag	
انتقام جوئی	kēnvarī	kēnvarī	

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	varram pad	frajām, fražām faš	انتہا (خاتمہ)
	sar, dumb	sar, dumb	انتہا
	anjām	hanjam awdomīh	انجام
	kanag, pir- sāzag	kartan, pa- saxtan	انجام دادن
	kardār, sāzēn	kartār, pasax- tār	انجام دہندہ
	gardagī, bir- gardagi, nāgarī	vartarkīh	انحراف
	šepī, šuwagī, nijil	nišip	انحطاط
	gisitagī	niyārišn, visustakīh	انحلال (حل شدن)
	andāčag, andā- zag	andāčak	اندازہ
	čandī	čandān	اندازہ (با اندازہ)
	mārag	mār, marak	اندازہ حساب یا نقش
	paymānag	patmānak	اندازہ (پیمانہ)
	purr paymān- agiā	pur patmānī- hiā	اندازہ (وکی اندازہ پیمانہ پُر)
	lāhī. mazani	masai, masāk	اندازہ
	sīnag	sēnak masāk	اندازہ (جا کریک بغل شی)
	asp-bālād	asp-bālāo	اندازہ (بلندی یک اسپ)

گیشتنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	mart-bālād sarmard, gwānz	mart-balād	اندازہ (بلندی یک مرد)
	sīnag-mazanī	sīnak-masāi	اندازہ (پہنای سینہ)
	badan-mazanī	tan-masāi	اندازہ تن آسان
	bāsk-mazanī	bažāk-masāk basāk-masai	اندازہ (طول یک بازو)
	kuddik-mazanī	katak- masai	اندازہ (مساحت یک خانہ)
	naṛ, nal	nao	اندازہ یک نی
	pao, pād	pao	اندازہ یک پا
	pālūnk-masai mazani	pahlu- masāi	اندازہ (یک پہلو)
	pad	pay	اندازہ یک قدم
	gitiz-drāji, gi- timz-drāji, gi- čīr-drāji.	vitist-drārā	اندازہ (یک وجب)
	andām	andām	اندام (جثہ جسم یا زمین)
	ṭabbar	tanbar	اندام (جثہ خانوادہ)
	andar, andarīg	andar, andarag	اندر پنہان
	man	dar	اندر تہ

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	pant, gilag	andarz, pand, gilak	اندرز
	andoh	andōh	اندوه
	sōk	sōk	اندوه (حسد)
	tīmār	tīmār	اندوه
	gīntang	vitang	اندوه
		andohgēn	اندوهگین
	nāsāt mantgī	ašāt-mēnišn	اندوهگین
	bažn	bēšt, mustgar	اندوهناک
	gīntangīā	vitangihā	اندوهناکانه
	handēšag, gumān	handēšišn, mēnišn, men, guman, sikal, uskārišn	اندیشه
		dušmat	اندیشه بد
	homēt	hūmat	اندیشه خوب (امید)
	gihman, gāmm-an, gaman homān	vahuman	اندیشه خوب (بهمن)

فارسی	پہلوی	بلوچی	رگیشگ
اندیشه خوب داشتن	hūmānin	omānī	
انسان	mart	mart	
انسان خور	martōpār	mardwār	
انسان دوست	martdost	martdost mardumdost	
انسان دوستی	martdost	mardumdostī	
انسان ها	martōmān	murdamān	
انسانی	martōmīk	mardumīg	
انسانیت	martomīh	mardumī	
انصاف (ثالثی)	miyānjakīh	miyānjagī, niyām-jigī	
انصاف (منصف)		miyānjagir, niyām-jigir	
انضباط	srōšikīh	šondātī,	
انفرادی (تنهای)	ēvāzik	ēvakī	
انفعال	škastakīh	šikistagī	
انکار	nigīray	nāgārī	
انگار	hangār	angar, hiškar	

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
کل وکول ماں گردی وبلوچی ءَ گرکوس نیوگءَ ام گشنت .	angūr, vašš-kal	vaškal	انگور
بچرش کرکوتگ یا کل گشتہ .	gējag	hāčītan, vāčītan	انگیختن
	gon gonag-, gonag, gonag-	gōnak gōnak	انواع (مختلف)
	anīšag	anōšak	انوشہ (بینی، سعد)
	anīšagī	anōšakīh	انوشہی
	nošarwān	anošąk-ruwān	انوشیروان (نام خاص)
	nēstīh	nēstīh	انہدام
	nēstkārī, nezgari	ana-histkārih	انہدام (مفلسی)
	abun būtī	avīn būtīh	انہدام
	alun būtagī	avīn būtankīh	انہدام
	bē-āsīs, abē-āsīš	apa-sīhišn	انہدام بے آرامی
	hastīh	hastịh	انیۃ
		anağrān	انیران
	awā, amē āi	avē ōi, uś —	او (ضمیر)

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	par-iš	patiš	باو، اورا (برای او)
	ērbarag	opartan	اوباردن (بلع کردن)
	bālāī	balist	اوج
تاک بعض اخبار و رسالہ و کتاب ماں بلوچی و کردگالی کار [illegible]	avistāk	apastāk, avistāk	اوستا (کتاب زردشت)
	✓zāhg	zāhak, zākih	اولاد
	pēšī	pēših	اولویت (اولین)
	āzār	āzār	اهانت
گنوک منش ءِ [illegible] الزن ایرک [illegible] و بلوچیءَ گنوک [illegible] بیت. [illegible]	abla, ganok bē-gat	ahrīman, gan-nāk, mēnok, awigat	اهریمن (شیطان)
	hannū-šakk	hunu-šak	اهریمن زاده (پلید)
	aromīg, rūmīg	hromīk	اهل روم شرقی
	amādīg,	mādīk	اهل ماد (غرب ایران)
	misrīg	mučraik	اهل مصر

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشینک
اهمیت	vahāk	bay, bahāg	بئے زانت بزان اہمیّتے نداریت ۔
ای (کسرهٔ اضافه)	i	i	
ای (ضمیر دوم شخص مفرد)	hē	ē	
ایالت	zand, kust	sand	
ایجاد	tašišn	trāšišt	
ایجاد کردن	tāšitan kārēnitan	trāšag karrēnag ṣāzēnag joṟēnag	
ایجاد کننده	tāšitār	sāzēn, sāzindag trāšok, joṟēnok	
اید	hēt	hē	
ایدر	ētar	ēdā	
ایدون	ētōn, ēdōn	ē dawl	ایدوں مان کردگاں
ایرا (از این رو)	ēt-rād	ē rāō, ēra	ایرہ مان کردگاں
ایراد	vikirāyih		
ایران	ērān	ērān	ایریا ایرکہ عراق کوہنیں آریائی قومے بوتگ کہ آئی مرزہ ایران زمین گشتنت۔

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشنگ
ایرانشهر (شهر ایرانیان)	ērān šaor	ērān-šār	
ایران ویج	sūt ērān-vēǰ	sūt ērān-vēǰ	
ایرانی الاصل	ērih	ēri, īrzi	
ایرانی الاصل نبودن	anērih	niāri	اریا ایرزی تن ء اسپ ءِ ام ءِ نام پر بستگ انت
ایرمانی (رفاقت)	ērmānih	ērmānī	
ایزدان	yazatān	yazdān	
ایزدِ باران	tištar	ṭī, māṭī, ṭīsk	
ایزدمهر	mior	mēhēṛ, meṛ	
ایزد نگہبان داری (قوای)	art	aṛ	
ایست	mānišn	mānind, munind bunind, mand	
ایستادگی	ōštakīh	oštagī	
ایستادگی کردن	ham-ēstārē- nitan	oštārēnag	
ایستادن	oṣ̌tatan	oštag, uṣ̌tag	
ایستادن	uštatan	kuštag	
ایستاده	oštātak	oštak	

گیشینگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	awēšān, amēšān	avēšān, āišān	ایشان
	išān	usān	ایشان
اوستہ مان کمرانی بلوچیءَ یقین و باور گشنت	ostavānī bāvargānī	ōstavānīh astovānī vāvarīkānih	ایمان
	dīn	dēn	ایمان (دین)
	garvišt	gravišn	
گردیده	garvag	gravītan	ایمان آوردن
	ē, ēš, ēd	ēt	این
	imē, amē, awē	im	
	ēda	ētar	اینجا
		ētarīh	اینجای (این جهانی)
ایل مان کردگالی و بلوچیءَ یک جنءَ دبائے	īl	indar	ایندر نام دیوی است
	awēra, amē-rah	avarōn	این سوی
آندر مان کردگالیءَ		ētōn	این طور
	ēgona, ē gonag	ōgōn, ōgōnak	این طور (اینگونه)
	amēš	ēn-ič	این هم

ب

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	gon, gumē	gumē	با
بابکو ماں کردگالءَ بزگر یا گریبیں مردءَ گشنت.	abābak, bābāk bābāko	pāpak	بابک
باجی ماں کردگالءَ دیمی آماد ءُ بار کردگ گشنت کہ کسے چیزے ور دِگاں پہ ہمسایگیں سیالانی دیم دنت.	bāj, bāž, bāji	bāž	باج
	sāya, sarsā- ya, sarsāyag	sāi	باج (دینی)
گرمگ مصدرانت.	gar mōk	garmōk	باحرارت
چاہنگ ماں کردگالءَ مصدرانت		čaštan	باخبر ساختن
	gwapag	vāxtan	بافتن
	gwāt	vāt	باد
ہوائی ماں کردگالءَ ... مردمءَ گشنت.	avāi, avāig-	vai	باد در باد بروت خوردن و خودپسند و متکبر
ہوا فضاءَ گشنت. گیںءَ گشنت. گراتءَ دمگءَ گشنت. وادی پراہیں کیبگءَ گشنت	damag	damak	باد
	bādām	vātām	بادام
دز مغب اہرات.	bādring	vātrang	بادرنگ

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشینگ
بادوام	pattok, astītak	pātīg, pādār	
باده(شراب)	bātak	bādag	
بار(خانمان وسازمان)	bār	bār	کردگالی ءَ ھُم بُنگ لگ سازو سامانانی بارءَ گشنت .
بار(دفعه)	bunak	bunag	
بار(دفعه)	bār	vār	کردگالی ءَ جار گشنت چوش کہ داجار ایلو وارت
بار	jāvar	jār	
بار	partak, pardak vīn, rīn	pardag	
باران	vārān	gwārān, awr	گوارگ و گواران کنگ مصدر انت . مسگواران مان کردگالی و بلوچی ءَ آزمانی آپ ءَ گشنت . بلوچانی گورءَ باران و گواران ھردینانی نام دیگ است انت .
باراندن	vārēnītan	gwārenag	
بارانی	vārānik	gwārānīg	
بارداری(پرحاصلی)	barīh, barišn	bar	کردگالی ءَ برم بزان نیرگ اوبرام نزان سود و ھارس گوں برءُ سیالی داریت .
بار دوم	dōgānīk	dugānagī	

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
کردگالیءَ بارخانزدی گشنت .	bāristan	vārastan	بارستان (انبار)
بلوچی و کردگالیءَ دار را ہتگیں وہدءَ گشنت. زنک زانگیں وہدءَ گشنت	zahānk, zank	zahāk, bar	بارنده (موسم زاییدن)
	vār	hudāk, hudahāk	بارور
گہکس وبتک ءِ راہتگیں وہدءَ گشنت. کرزندءَ آپس بیت .	gwardag " būag	gawr kartan	بارور کردن (آبستن کردن)
بلوچیءَ اُشترءَ گشنت کہ بار برداریءِ کارءَ زیت.	bārīg	bārak	باره (اسب)
	gwārag	vārītan	باریدن
	bārag	bārīk	باریک
	tanakk	tanuk	باریک (آب و شیر و پارچه لیلیت)
کردگالیءَ باچ و ختک و آماچ گشنت. آماچ گانءَ اباچءِ وڑا تکگ .	pāč, pač, āmāč, haṭṭ	apāč	باز
چرچیک کرزندءِ جنغلوکی بوت وَ بلوچی بہ کردگالیءَ تشغو چرغ گشنت. پارسیءَ خفاشی اِنت .	čaǧl-ut	čaxrvāk, čihr-āp	باز (مرغ شکاری)
	gišitag, gušādag	višatak, ustīk	باز (گشاده)
	bāzārig	vāčarak, vāčārik	بازاری

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	bāzārig	vāčārak	بازرگان
	kārvānīg	kārvānīk	بازرسانِ ویژه
	čommagān gīš-kapag, pač buag	čošmāgān viš-kaftan	بازشدن (شگفتن)
	uzmārag, wuz- cirrag	uzvartan	بازشناختن
	pāč kanag pač kanag	apāč kartan	بازکردن
	gīšēnag	višatan	بازکردن (گشودن)
	gardag, bir gardag	vaštan, frot vartītan	بازگشتن
	pad-mantagēn	māndakān	بازماندگان
	pad mānag pad rēčag, pad rēšag	māndan parrēxtan	بازماندن
		napat	بازمانده (نواده)
گردگالی اَز پہلو دیچ گشتنت.	pad-o-rēč	parrēčanīk parrēčišn	بازمانده (نسلِ تو یا آنہا)
گردگالی ءَ باسک اِنت.	bāsk, bāsik	bāžak, bāzūk	بازو
	bāz, ambāz	vāz	بازو (دربازو آوردن)
	gwāzī	vāčīk	بازی (لعب)

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
بازی دیگ مصلات	bāzī	vāčīk	بازی (چکمہ، فریب)
	bāzīgir		بازیگر
	bāj, bāž	bāž	باژ (باج)
	makan	magar, bēkā yut-ic-hac	باستثنای
	bāt	bāt	باشد (فعل بودن)
	bāmīg	bāmīk	باشکوه (مثل صبح صادق)
	burzag	burzāk	باشکوه (مثل بلندی)
	burzēn	burzēn	باشکوه (بلند)
	burzīg	buržōk	باشکوه (بلندی)
		burzišnomand	باشکوه .
کاڈو دریا مین گرمتکان	varryām, varryāoman	farrahomand	باشکوه (باعظمت)
			باشکوه
	paron	pahron	باشکوه
	rāmēn	rāyomand	باشکوه
	rušinak, ružnāk	rōčanāk	باشکوه

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشینگ
باشکوه	rošn	rošn	روشن لسّ بلوچی نامے او صفت ء وڑ ءَ دو گانگی گالور (مرکب) ءَ گون کیت چوش کہ روشن دماگ .
باشکوه	varčāvand	baršmand,	
باشکوه	varčēn	baršm, baramš	
باشکوه (خوب درخشدار)	xvārīk	xvara, xvarag	گیشتر کردگالی و لوگانی کار مرز بیت. خوارہ بجتے زبان شتر جیتے .
باشندگی	bavīh	bayagī	
باشید	bēt	bīt	
باطل کردن ، پس نشاندن (پس راندن)	paterānitan	padīrandag padjanag	
باعث نابودی شدن	nasānēnitan	nasēnag	نسگ و نُسگ مان بلوچی ورکردگالی ءَ مصدر انت .
باغ	bāğ	bāg, bağ	کردگالی ءَ باغ انت.
باغبان	bāğpān	bāgpān, bāğvān	
بافتن (ریسمان تاب دادن)	tatan	tanag	تنگ و تُرگ ہر دو بلوچی کردگالی مصدر انت بلوچی زمانگی بنتوار ءِ تت انت ۔

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
ثیکان پہ زرباری تننگ.	tatag	tatak	بافتہ
	varryām	farrahōmand	بافرہ
	hunarmand nēktom	hunarōmand nēvak-tom	بافضیلت
	mantag-pad-mānag, sar-āyag, pad-rēčag	patāyītan, par-rēxtan, mānṭan, manitan	باقی ماندہ
	padīgan, pad-urēčīgan	āpārīkān,	باقیماندگان
	padīg, padurēč	apārīk, parrēčānīk	باقیماندہ
	bāl	bālak	بال (پرواز)
کردگالی	parrag, parrig	parr, parrak, parīk	بال (پَر)
اُل اُن بمعنی جسیم	bālād, zī- (zīl)	bālāḋ, ōǰ, ul	بالا (قدو قامت)
ؤخشنگ مصدر	hīzag	xēzistan	بالا آمدن
	ābartar	apartar	بالا تر
	ač abartarēn	hač apartom	بالا ترین
	bālāčān bālāč	balistān bālist	بالا ترین طبقہ بہشت
	bālāi-ḍāṭār	vališn-dātār	بالاندہ

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشینگ
بالای	apar hač-apar	abar ač-abar	
بالای	tar, tarist	tikka, tikkai	
بالای	ulīh	zīlah	
بالدار	parīk	parrāig parra-dar	
بالذات	xvat-gohrīhā	vat-gawharīā	
بالش	bališn, vālišn	bālīt, bālī	
بالش دهندگی	vālišn dahišnī	bāl dayagī	
بالش دهنده	vālišn dātār	bāl-dāhok	
بالغ (برنا)	purnāy	varnā	
بالیدن (نموکردن تناور شدن)	bālītan, vālītan	bālārag	
بالنگ	vātrang	badrang	
بالین (بستر، بالشت)	balēn, vālēn aškōp, aškōw	bālēn	و عقاب بالین مثل عقاب پرواز کننده
بام	bān, dār	bām, bāmb	
بامداد	bāmdāt uš, ušbām	bāndāt bāmīsar	

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	bāmīg	bāmīk	بامدادی
	pa mazzag	pat-mēčak	بامزه
	mazagdār	mazakōmand	بامزه
	gwānk, drāhišt	vāng, drāyišn	بانگ
	gwānk janag	vāng zatan	بانگ زدن
	gwānkī	vāngīh	بانگی
	bānuk, godī	bānūk	بانو
کردگالیءَ نیاڑی کانت. مردءَ ارے گشنت. کوہنیں ساکا زبانءَ گال انت. ارگ یا آرتا وی گشنت.	nayārīg, nārīg	nāīrīk	بانو (زن)
	kuḍḍik-bānuk	katak bānūk	بانوی خانه
	bānukī	bānukīh	بانوی
	abēd	apar	باوجود
	bāvar, garā-višt	vāvar, virravišin	باور
	astovān	astuvān	باوفا
	gumē	gumē	باهم (باین)
	ham-	ham-	باهم

گیشتنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	hamahīg	hamahīk	باہم
	hambūtīg	ham-būtīk	باہم (بودنی)
	hamdam	hamgāc	باہم
	bāhid	apāyēţ	باید
جنگ مصیبانت سے بلوچ پہ بورچوکوگہ پجان آت.	hamčamištī	hamčamišnih	بایکدیگر راه رفتن
	-nimišt	karīta nipišt	بایگانی اسناد کشور
	awē-gonag, ēgonag	ōronak	باین ترتیب
	ē rāō, ē ridā amečam	ēt-rād ham-čim	باین جهت
	but	but	بت
		dēv, uzdēs	بت (دیوتا)
	-kačār	uzdēs-tačār	بتکده
	hār, kunţag	xār	بته تیغ
	šank	šan	بته شاهرانه
	bē ač, bēd ač	bē hač	بجز
	čamīā	čašmīhā	بچشم

گیشینگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	bačak	bačak, vačak	بچه (پسر)
کردگانی ءَ کرام هفتو گشینت	haft māhīg, hafto	haft-māhīk	بچه (هفت ماهه)
	kodak, čūčag	kutak, retak, rasik	بچه (نوعمر)
	palgār	ham patk-ārišnih	بحث
		uškār, uškā-rišnih	
	istārgohī	stār gouišnih	بحث (درباره نجوم)
	palgār-radīg	patkār-ratih	بحث مجاز
	palgārag	patkārēnītan	بحث و مجادله
	dīt, dītalo	dūt	بخار
	hošēnok	hošēnāk	بخارآلود (اسب)
بے کردگانی ءُ بدل ءُ وادیس ءِ مطلب ءَ گوستگ. چوش کہ بے اڑنگ، بے تننگ.	bē šutag baht	bēšutak baxt	بخت برگشته
	bāšk	baxš	بخش
	bahr, bun	bahr, brīn	بخش (فرد واحد جمع)
کردگانی ءَ کردہ ءُ شنج ءُ بارو نی وونڈو پارہ ولش گشتیت. بن بازین مردمانی یک بار وونڈ گوشتیت.	kard, para, vanḍ	kart, fra, kart	بخش م
	nēmak	nēmak	بخش (نصف برابر)
	topaw, tunk, sung	tow, nisang	بخش (مقرّره)

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	baškič, bakšišt	apaxšišn	بخش (مال فروختن)
گردگالی بَشخینیک			بخشایش
	bakšišgar, lakkbakš	apaxšišy-išnigār	بخشایشگر
گردگالی بَشخِغنگ.	bakšēnag	apaxšāyītan	بخشانیدن
	bakšišt, bakšist	baxšišn	بخشش
	dahišt dātāri	dahišn dātārīh, savākīh, nivēk drōn	بخشش
	dātār	dātār	بخش کننده
سرفدی وازمیں دیامو بہرگیں دنگیں ایرات	bahrīg	bahrīk	بخش کرونی
گردگالی بگروندگری گشتت.	vandgīrī	vandgarīh	بخشندگی
	bakšag, dayag bakšēnag	baxšītan, dātan baxšēnītan	بخشیدن
	pa hurūd	pat xrat	بخرد
	šarrīhā, jwānia	xūpīhā	بخوبی
گرگالی بگوگندی گشتت.	vaššbod, dūp	boyō, bōy-vajarak	بخور (خوشبوکه در آتش اندازند)
	bod dayag, gand dayag	boyēnitan	بخور دادن
	bad	vat	بد

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	badēn	vatak	بد
	دشبودگ، دشبودیگ	hū-bōyitan	بخوردادن (خوب بودن)
کردگال بتر، بتتر	badtar, battir	vattar	بدتر
دُوشنگ مان کردگال ءَ مارءَ گشنت.		dušak	بد
	nāgih	anāk, avēh apārōn	بد (نابه)
	gannox, ganōk	gannāk	بد دیوان
کردگال دُشمن.	dužman	dušmēn	بداندیش (دشمن)
کردگال بدبخت.	badbaht	vatbaxt	بدبخت
کردگال	zadag, tabā	zatak, tapāh	بدبخت (بدحال)
کردگال	lillopatiyār, patiyarken, patkēn	patiyārakomand anakih	بدبخت (پائمال)
کردگال	zadagī, tankī, nāgihī	zatakīh, tangih	بدبختی
کردگال	napātānīh	anāpātānīh	بدبختی (دربخت نداشتن)
سردار چاکرخان زندگ گشت ءَ کہ ما گنداں کَنگ نیاتگ ماں سرءَ سوب بیا انگراں ڈکّ.	gandagēn bo harābēn-gand badbo	duš-gand, gandak	بدبو
کردگال گندہ، حراو گند.	gandag	gandak	بد (چیز یا ذی حس)
،، گندھی.	gandagi	gandakīh	بدبوی (عزا)

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشینک
بدتخمه (تخم بد)	duš-tohmik	badtohmig	گردگال لوتخمغ بد.
بدتری	vattarih	badtarig, battiri	بد بتری
بدجنس	vatak		
بدجنس	vatgohr	badgawhar	
بدجنس	vatzahrak	badzāhrag	
بدجنسی	vatakih		
بدچهره	vat-čihrak	badčehrag	
بدحساب	vat-hamār	badmārēnok, badmār (guhmār)	
بدخواه	kēnik	kēnag, kēnağ	
بدخواهی	vat-xvāhi	badvāhi	گردگال بدخواهی
بدخرد	vat-xrat	nāhurūt	
بددل	vat-dil	bad-dil	اُست گندی مان گردگال
بددلی	vat-dilih	bad-dili	
بددم (بدنفس)	duš-daft	-daft, -jaf, -dabb	گردگال عجب کننگ مصدرانت.
بددین	ak-dēn, duš-dēn	bad-din	
بدخستی ناراستی بددینی	akdēnih, druvandi	drubvandi, druh-bāzi	گردگال دردو جهان

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	pūravēn māh, pūrawmāh	pur-māh	بدر
	badraw	āk-rūwan	بدروان
راستی اُٹ ماں کرگلی	rastiha pa nāmičini, pa gwāčinī	rāstīhā pat namčišt	بدرستی (بدرستی)
	badrawišt	duš-rawšn	بدردخش
بدزارگ ماں کوگلی	bad-zahrag	vat-zahrak	بدزہرہ
	badēn sāyag	duš-sāyik	بدسایہ
		joyitan	بدسخن گفتن
	badgawhar	vat gohr, dus-čihr	بدسرشت
	bad-tomig	duš-tohmik	بدسرشت
	bad-niyādag, bad-nihāt, bad-zank	duš-nihātik dus-dqhāk	بدسرشت بدسرشت
	bad ušmar	vat hamār	بدشمار
	badgawhar, bad čēharag, badniyādag, -čamm	vat gohr, vat čihrak duš-nihātik duš-čašm	بدطینت
	badēn-gih badgihī	vata-kīh	بدطینتی (ناپاکی)
		varanik	بدعت گذار دردین

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	bēšik-kār, bēškār	dušik-kār, bēšītār	بدعمل (بدکار)
بے مُرزی مان کردگالی	be-murzig	dušak-marz	بدعمل (منحرف)
بے اُومیت " "	behomēt	duš-hūmat	بدفکر
ناهُروت " "	nāhurūt	dušxrat	بدفکر (بدخرد)
دشمن " "	dušman, dužman	dušman, dus-mēn	بدفکر (بدنیت)
" " "	dušmanī	dušmanīh	بدفکری
مار و دوشگ ہر دو استعارہ ءَ بدین چیءَ پہ کار زبنت .	nā-nēk, dūšag, mār	anāk, dušak, mar	بدکار
	kēnag, kēnag	kēnīk	بدکینہ
چپّ چھرت مان کردگالی	čap-hūt	duš-huxt	بدگفتار
	badgohišt, badgo	duš-gōwišn, spazg	بدگو
بدمزّہ مان کردگالی	badmizzag	duš-mičak	بدمزہ
	dūšag, battir-mēništ	dušmēnšn, vattar mānšis	بدمنش
	badan kalib	tan, harp kālpat	بدن
	dušman, zāh bad-sārēntag	dušnam, duššraw dusrawēnitak	بدنام (دشنام)

گیشینگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	bad čēhrag, bad-tohmīg	vat čihrak duštōhmīk	بدنژاد
		duš-čašm	بدنظر
دفتان کوہ ماں ایرانی بلوچستان مُراتت گر دف گنت.	-daft, daff, jaff,	duš-daft	بدنفس (دم)
	baddilī, dužmanī	vat-dilīh, dušmanīh	بدنیتی
کردگالی بیدیں.	bē, bē ač, abēd	bē, bē hač apē	بدون
"	bad hunar	vat hunar	بدہنر
"	badī, badīg-battirī, dahūsī	vatih, vatakīh vattarīh dusīh	بدی
کردگالی			
یگ ماں کردگالی	igg	ak, vizāgīh	بدی (ضدی و نافرمانی)
یہ پالین کلات بے رواں آنت	nāgihī, abē-ronī, bēronig	anākīh, apā-ronīh	بدی ذاتی (خستہ و بیدنگی)
تخم ماں کردگالی	tom, tohm	tōm, tohm tohmak, šusr	بذر (تخم)
	kišag	kištan	بذرافشاندن
		mang	بذالبنگ
کردگالی فندگر وندگرک	vandgir, band-vand kanok	vandgar	بندکننده (یارکننده)

فارسی	پهلوی	بلوچی	کیشینگ
بر(بالا)	apar, bar ōj, ul	apar, awar, bir, bāj, ūl	
بر(میوه)	bar, mīvak	bar, nīvag	
بر(سینه)	var	gvar	کردگالی گوَر
براز(بر حفظ)	varm	varram	〃
براحتی	fraxvīhā	fraγīā	
برآشفتگی	āhītīh	āhtagī	
برآشفته	āhīt	āhtag-	
برآشفتن	āšaftan	āšuptag-	
برآمدگی	pēštakīh	darāhtagī, dargējagī	بلوچی ءَ اوک ءُ شاہگ ءَ وانشتی فالغں کار مرز بیت بیش تکگی مان کردگالی ہمکوں مارے کردگالی مثال گنی کوں یعنی منی برابری ءِ
برادینز	burāk	buṛok	
برابری	ham-kunīh	ham-gonī	
برادر	brāt	brāt	
برادر دروغین	brātarōt	brāto	بلوچی و کہنگیں چربت مات او چکشتے پتر ماترا و چکّ وات. ماتو و چکّ کردگالی دلاسات ءِ
برادری	brātīh ērmānīh	brātī, brātig	

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشینگ
برانگیزنده	jumbāk	jumbąk, jumbēnąk	
برای	ō pat rā	āi, parē	
بربستن	apar bastan	pir bandag	
بربط	barbut		
بربط نواد	barbut-srāy	barbat-sāṛ	
برتران	hačiš masān	ačiš mazan	
برتری	aparīh, ulīh	abarī, balīh	
برتری	masīh, patīh	mazanī, patani	
برتری	pahromīh		
برتری	salārīh	sālārī	
برترین	apar-vēčih barēn	abargētī baṛēn	
برترین برتر	bālistan bālist		
برترین دانش	mahist akāsīh	maza-āgāhī	
برج اسد	šēr	šēr	
برج جدی	nahāzīkān, vahik		
برج جوزا	dō patkar		
برج دلو	dōl	dōl	

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشینگ
برج حمل	mēš, varak	mēš, gvarak	
برج سرطان (خرچنگ)	karčang	čang-āšk	
برج قوس	nēmasp	nēmasp	
برخلاف حقیقت	drožan, drožen	drogēn	
برخلاف قانون شرع	adātīhā	bēdātīā	
برخاستن	ustan, ōstātan	ustag, kustag	
برخیزاندن	ōstēnitan	ustēnag	
بردن	burtan, apurtan	barag	
بردن (حمل بردن)	barišn	burtin	
بردن (به زور)	nītan, anītan	zinag	
بردن (باز بردن)	vačitan, vā-zitan va-zēnitan, zāmēnitan	zinaēnag	
برده (بنده)	bandak	bandag	
برده شده	apār		
بررسی	vičuyišn, nikīr uskār		
بررسیدن	apar rasītan	bir/awar ra-sag, bir	
بررسی کردن	" " "	" ", just-o-purs kanag	

گیدینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	nakīr, just kaṇok	nikīr, vijustār	بررسی کننده
	burz, buṛz	burz, burž	بُرز
	burzgvandi, burzmandī	burzišnōman-dih	بُرزشمندی
	bazgar barzâkar, bazzakār	varzvar, varz kārtār	برزگر
	burznākī, burztīrī	burzēnākih	بُرزناکی (جلال)
	burzag	burzak	بُرز (مقام)
	burzēn mehr	burzēn mitr	برزین مهر (نام خاص)
کردگال برشک، بلوچ ام گرک ءَ گوشتان برخونکان با روندٹ کرتگت .	baršom, barsom	barsom	برسم (گیاهیک که بر آن گوشت هما و قسمت کردند)
	baršom-činok, barsomčin	barsomčin	برسم چین
		barsomdān, māhrōy	برسم دان
		urvarēn barsom	برسم گیاهی
	bavr, vavr, gvar, gwārik	vafr, snahr	برف

گیشینک	بلوچی	پهلوی	فارسی
	baven, gvaēn gwārikēn, garagēn	vafrēn	برف آلود
بلوچی و کردگالیءَ شنزگءِ مطلب برفءِ صورءِ ترندین دربیایت.	šnazag	snēžak	برف آور
	gwārikbund	vafrōmand	برف دار
	bavrēn, gvārēn	vafrēn	برفی
کردگالی گُورِیچ	gwāṛikēn, gorēn goṛīč (gwar-ṛīč)	vafrēnak	برف (باد برف آید شمال و شمال غربی)
	gīṛ, gīrok (gīrt ṙok)	vīṛ	برق
	ginnārag	vinārtan	برقرار ساختن
	pārēsag	virāstan	« (پیراستن)
	brējag, birēžag	brištan	برشتن
	brējitag	brištag	برشته
	ginnartag	vinārtak	برقرار شده
	parkār, parkkār	aparkār	برکار
	āpāti, ābāti	āpātih	برکت
	bol barag	ul burtan hanjītan, āhixtan	برکشیدن

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشنگ
برگشیده (آزاربند)	āhinjag	āhnjag	
برگ	vark, varg	vark, varg	
برگ درآوردن	tandīh	trikk	
برگزیدگی	činišn	čitin, činišt	
برگزیدگی	vičišn	gičēn	
برگزیدن (چیدن)	čīnītan	činag	
برگزیده	čītak	čitag	
برگزیده (سنگ میل)	čitak	čēdag, čētag	کردگالی
برگشتگی	bē vartišnih	bīr gardišoi, bir gaštagi, bir gardišti	
برملا کردن	āškārakēnītan	āskārēnag	کردگالی
برنا	apurnāy, purnāy	varnā	
برنایی (نوجوان)	aparnāyīk, apurnāyih	varnāig, varnāhi	
برنج	virinj	birinj	کردگالی
بُرنده	burāk	burrok	
بُرنده (منسوب به تراشیدن)	karrēnītār	karrēnok	کردگالی، کرکروک

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	gwarag, gvarak gvarag	varak, varrak	برّہ (بچۂ میش)
	brēhnagī	brahnakīh	برہنگی
گردگال	brēhnag, lūč	brahnak	برہنہ
	lūt, lūtk	lutak	برہنہ (سر وغیرہ)
	burrag	burītan	بریدن
	burrēnag	burīnitan	(براندن)
گردگالی	karrag, trašag karrēnag	karītan tāšitan karrēnitan	بریدن (تراشیدن)
گردگال دروکننگ رونتنگ	daraw kanag runag		بریدن (درودن)
	bēmiyārig, miyāršakk	darutan apityarak	بری از عیب
	giyāb-draw, kahrōn	gāstr dravišnīh	بریدن (علف گیاہ)
	burritag-, karritag	burrītak, kartak	بریدہ
	gaṛitag	"	بریدہ شدہ
گڈشی دنام ماں آزبانکانی کادرمز بنت	buz, buzak, buzo	buz, buzak	بز

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشینگ
بزرگ (صاحب ایمان)	vuzurk	vuzurg, buzurg	
بزرگ	vazurg, vuz-urg		
بزرگ (گونده)	zand	zand	
بزرگ (کبیر)	mas-, mazan	maza-, mazan	مزن مان کرگّان ءَ بگر دو ءِ گالیس لوزان ءَ کار گوش بیت چوش کہ مزن سر، مزن پلک وغیرہ
بزرگ (بلندی) (مقام بلند)	burzak	burzag	
بزرگ (وزن دار)	girān	girān	
بزرگ (مرتبت)	mēh	mēhtar	
بزرگ آگاهان.	ākās-pat	agāpatī	
بزرگ اُمید	mas-omēt	mazahomēt	
بزرگ‌تر	mas-tar	mastir, maztir	
بزرگ تران	hač-iš masan	ač-iš-mazan	
بزرگ خانواده (کدخدا)	katak-xvatāy	kuḍikk-hudā, kawdā	
بزرگ داستان	mas-dāstān	maza-dāstan	
بزرگی	masēnīh, masīh	mazanī, maznig	
بزرگ شدن	bālītan	bolag	بُلّن مستگ
بزرگ مردی	mas-martīk	maza-mardī	

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
		vuzurgīh, škod, varj	بزرگی
	mazanī	masāi	بزرگی دوست
	zahik, gvask	vahik, vāik, vēsak	بزغاله
	pāčin,	pāčan, vahik	بزکوهی
	bazm-ay vard	bazmāvart	بزم آورد (شیرینی)
	harraf	xar(xarraf)	بز ماده (کوهی)
	bazzag	bačak, vačak	بزه (گناه، خطا)
	bazzag-ādēnk	bazak advēn	بزه آیین
	bazzakār, moṭo	bačak-kār, bačak-gar,	بزه کار
		bazak-kar vačak-gar	بزه گر
	bass, vass	vas	بس
	mēn	mēǧ	بستررود
	bast	bast	بست (بسته)
	vastrag, bistrag	vastar, vastarag	بستر
	taht, nipād	taxt-gāh	بستر (جای خوابیدن)
		dušak, pasišn mātak	بستر
	vistrag-jāh	vistark-gās	بسترگاه

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	mānēn	manīkān	بستگان (مانند)
	pirband, bastišt, bastin	patvand, bastišn	بستگی
	bandag, bandag	bastan, vastan	بستن
	patāyag patāyēnag	pašēnītan pašēnēnitan	بستن (تہ کردن)
	bastag	ākustan, bastak	بستہ
	bastin	bastišn	بستہ بودگی
	pir-bandag	pat-vanditan	بستہ شدن
ہران گُدتگ بستیگ ء	bastīg-	bastīk	بستی (در حالت بستن)
	gisad, gisid	vussat	بُسد (مرجان؟)
	sammaw, gušād	sahmānak	بسط (گشادگی)
	bišyar bāzīā	vasyār vasīyā	بسیار
	prāh	frēh	بسیار (وسیع)
	pēr, pirawān	apēr	بسیار (فراوان)
	bāzāpī	vas-apīh	بسیار (آبی)
	battirēn	vattar-tom	بسیار بد

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	vāzāū, bāzān	vassān	بسیار ہا
	bastag	pasiǰak, pasičak	بسیج شدہ
بُرچ ماں کردگالی و بلوچی ہر دوئینگ ءَ گشنت.	pīš, buč	bēš	بش (گیاہی زہر آگین طبی)
	bušk, bučk, buš	buš	بُش (یال اسب)
	hurram	hū-rām	بشاش (خوش و خرام)
کردگال	tašt	tašt, patišxvār	بشقاب
	assag	astak	بشقاب گرد
	nikozānt, šarrzāntī	nikēzišn	بصیرت
	jāmag	jāmak	بطری
	pad	pas	بعد
	padēn	passēn, paδēn	بعدین
	bē	bē	بعکس
کردگالی بے، بیدیں	bē, bēd, abēd	bē	بعلاوہ
	bagīā	bag	بغ
		bakdāt	بغداد
کردگالی کش	kaš	kaš, kašak	بغل
	astin, astīǧ	ēstišn	بقا

فارسی	پہلوی	بلوچی	رگیشنگ
بقایا	māndakēn	mantakēn, mantagēn	
بقیه	par-rēčanik, hān	pad-o-rēčēn	
	apārik	padig	
بلا (آفت، وبا)	margih	margī, mirgo	
بلاش (نام خاص)	valaxš	vālāš, bālāč bālāš	بلوچی و کردگالا زرشن
بلا فاصله	ham-zamān, ham-damān, andar zaman has, pat-gyāk	amā-damān amā-zamān dar-zamān	کردگالا گوم انرژ
بلخ (شهر)	baxl	bahl	بخل مان کردگال.
بلع	opārih, žūtārih	awgārī, kokārī	
بلع کردن	gukārīhītan	kokārag	کردگالا کوکارینگ.
بلغنده	ōpār	awgār, awgarāk, kokārak	
بلعیدن	opārtan, gōkartan	awgārag, kūkār-ag	
بلعیدن (ابر)	gavāri-tan	gavārag	
بلغم	drēm		

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشینگ
بلند	buland	buland, bulund	
بلند (مقام)	buržak	burzag	
بلند (قد)	ul	ḏīl, bal, zīl	
بلند (قد و قامت)	balao	bālāḏ, bālāō	
بلند	bālistīk	bālāhīg, zīlag	
بلند بالا (بودن)	hūrūstak	awrustag-	
بلندترین نقطهٔ البرز کوه که (دیوان آذ آن بیرون آیند)	arē-zūr	arǧ-zor	
بلند حرف زدن	drayītan	darrāyag	
بلند دستی	ūstān-dastī	istān-dastī	
بلند روشی	buland ravišnīh	buland rawtin	
بلند شدن	xāstan	hīzag, hīnzag	بُرزخستک کردگاں
بلند شدن	ustātan	ustag, kustag	
بلند کردن	burzītan	burz kanag, kusag,	کردگاں
بلند مرتبه	burzēn	burzēn	〃
بلند مقامی	mas-gāsīh	maza-gisī	
بلند منشی	tar-mēnišn	ṭarr-mannat	کردگال
بلندی	bulandīh	bulundī, burzī	〃

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشتنگ
بلندی (بزرگی)	bar	ṭar-bar, ṭabbar, ṭū, ṭī	کردگال
بلندی	burz	burzī, burzīg	
بلندی (قد و قامت)	bālāô	bālād	
بلندی (قلهٔ کوه)	čakāt	jikk, šikk	
بلوچان (قوم)	balōčān	bāločan	بلوچ فره ورشی اے گپت چداز کنگ کہ بلوچ نام پهلوی ءِ تام گپت کرزنت .
بلوغ (دختر)	pazāmišn	paigla	
بلوغ (عقل و رتبه)	mēštarih	mastirī	
بلوغ (پسر)	purnāhī	varnāhī	
بنا ساختمان	dēsišn, dēstak	dasag	
بنا کردن	dēzītan	dizag	
بنات النعش	haptokring		
بنام (معروف)	nāmčištīk	nāmčašš-	
بن (قسمت زیرین درخت و غیره)	bun	bun	بن و بنڈ و بُنڈ و دگہ انچیں نام کرگالی ءَ سیالی دارنت .
بن (» ظروف و غیره)	kūn	kūn	
بن (» » شخص)	kūn	kūn, kīn	

گشینگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
کردگالی	band	band	بند
		nivandak	بند (دام)
		vičast	بند (شعر)
		ĕnor	بند (نخ)
	bunčak, bog	banjak	بندانگشت
	andarwāhi gvizī	andarvāy vāčik	بندبازی
	bunno, bunnaw	bunōmand	بن دار (بند مضبوط)
	bunyāšti, bunāšti	bunyāštih	بن داشتگی
	bandagī	bandagīh	بندگی
کردگالی بندغ	bandag, bandaɣ,	bandak	بنده
	ērmān, ērmāt	ērmān	بنده (اطاعت گذار مطیع)
	bundāt	bundāhišn	بندهشن (نخستین آفرینش) (نام کتاب زردشتی)
	banapšag	vanafšak	بنفشه (گل)
کردگالی	bun-kuḍik, bundār	bunkatak	بنکده (انبار)
	bang	mang	بنگ
	گشاسپانی بنگ gušaspānī-bang	mang-i-vištaspān	بنگ ویشتاسپی
بنز کردگالی	bunag	bunak	بنه (سازمان)

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشّنگ
بُنی (ازلی، مستحکم)	buhīk	bunīg	
بُنیاد	bun	bun, bunāt	
بُنیاد	bun-ē-datak	bundāt	گردگال ءُ بنیات
بنیاد کردن	nihatan	niyādag	
بواد	bavāt	buvāt, bāt	
بودگی	bavīh bavišn	buhagī, buhai, būtin, bītin	ایشی برتن ناممکن انت
بودن	būtan, ēstatan	būag, biağ	است ءِ مصدرات ماں بلوچی نیست پارسی ءَ ام نیست ءِ تیموچی ءِ گردشیکانگ ءَ است .
بوده بودن	(ēstatat)	(estatat)	
بودن (باهم)	hamahi	hamukī	
بودن (باهم)	apākītan	tipāk kanag	
بودن (")	ham bavēni-tan būtan	hamuk būağ/ biag	
بوده	būtak	būtak, bītag	
بودی	būtih	būtag, būtay	
بوران سرمای سخت یا دوباران شدید	damak		

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
		borak	بوره
	šadu	kapīg	بوزینه
	bōstān	bōstān	بوستان
	bōstānpān	bostānpān	بوستان بان
	par, palmina	pat	بوسیلهٔ
		pēškār	بول
		gomēzitan	بول کردن (در مورد گاه)
		gōmēz	بول گاه
	būm	būm	بوم
	būmb	vahuban murg	بوم (مرغ جغد)
گندم ماں بلوچی وکردگا عَرُوعِرو واستہءَ گاھیر بث بدبو سرگال ایشی نگال دنت شو بدبوءِ وشبو ۔	bo	bōō/bōy	بوی
	bad-bo, badgand	dūš-gand	بوی بد
	gand gand dayag	gandītan	بوی بردادن
خوشبو گند ماں کردگا	vašš-bod. vass-boo	bod	بوی خوش
	bē-	bē-	به (حرف اضافه)
	ō	ō	
	par	pat	

گشتنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	par-iš, parē	pat-iš	به او
	gēh, gih	vēh	به (خوب)
	bēr	bēh	به (میوه)
	bahāg	vahāk	بها
	arj	arj	بها تصرف
	sung	sang barišn	بها
	bahār	vahār	بهار
گردگالی	bahanag	bahānak	بهانه
بیانه مال گردگال گردگالی	biyānag	bihānak vahanak	" پیشگی
	bakšist, bakšič	baxšišn	بهر
	gihēn dost	vēh-dost	بهدوست
	gwārām	vahram	بهرام (نام خاص)
	gwārān	varhrān	" " "
		bahr, nirmat	بحر
		bahravar bahrmand	بهرمند

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	bar	bahrak, bar	بهره (سود، ثمر)
	bahišt	vahišt	بهشت (بهترین جاه)
	gahman	vahmān	بهمان (نام خاص)
	gihmart, gihmurt	vēhmart	بهمرد
	gih-narī	vēh-narih	به مردی (بهادری)
	gahmuz, gumuz	vahuman darih	بهمن داری (رفتار خوب داشتن)
	gih-mann, gih-mannat, gahmand	vahuman menišn	بهمنش
	gihmannīā	vēh mēnišnīā	به منشانه
	gēhmannīg, geh-mannatig	vēh mēnišnīk	بهمنشی
	būmb murğ, būmb	vahuman murğ	بهمن مرغ (جغد)
	gēhnānig	vēhnāmīk	بهنامی
	gēhī	vēhih	بهی
		vihēzak	بهیزک
		vihēzakīk	بهیزکی (سال کبیسه دار)
		vihēčēnitan	بهیزه کردن

گیشتنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	abē, abēd, be-	apē	بی
	beāp, hinār	anāp	بی آب
	darrāpag, rusvāg	dušāpak, rusvāk	بی آبرو
کردگال ءَ ایکیم .	akīm, ēkim	akām	بی آرزو
بیابان یا گیردان کردگال ءَ بیتگے چہ ماوراء درکیت کہ پارسی زبانءَ اوبلوچی ءَ گیاب انت بزان کاد ءَ گشنت	giyābān, viyāwān	viyāpān	بیابان
	be-sar	asar	بی ابتداء
	giškar, kičar	vaškar, viškār	بیابان
	abē-tukk, be-tukk	apē-tuxšay	بے اثر
	nābooˁ	abōoˁ	بے ادراک
بلوچاں کلم نشتگ ائن گشتگ کردگاءَ کارگوں نگ انت .	nisag	niyastan	بے اثر ماندن
	abun	abun	بے بُنیاد (برباد و نیست)
	guptārig, guptārag	guftārih	بیان
	āsar, ğuražam >ğuražam > ğošam	asar, afražam	بی انتہاء (فراوان)
	āsarīg	asarīh	بی انتہائی
		visand	بی اہمیت
	vijj	vēj	بیج (نژاد، تخم)

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	ristag	ristak	بی جان
جاندار، جانور	ristar bē-bar	apēbar	بی بر
	abun, be-bun	abun, apēbun	بی بُن
	bēbūt	apē-būt	بی بود
	bē-būtig, nābūti	apēbūtih	بی بودی
	bē-bod	aboō, apēbōō	بی بوی
	be-passav	apasaxv	بی پاسخ (لاجواب)
	asā-mann,	asa-mānišn	بی پروا
	nāzmutak	anāzmūtak	بی تجربہ
	nāazmūtak	anāzmūtak	بی تجربہ
	bēgumān, nā- guman	apēgumān, aguman, ēvar	بی تردید
		anābīm, azı.- mēnsion	بی ترس
	nagīšin	avičin	بی تشخیص
	nākāmag	akāmak	بی تعیم (بے عزم)
	druhbundī, druhī, druh- bāzi, nā-rāmag	dravand, drujih, ahramōk	بی تقوای
کردگانی ترنگار	yakkār	akār	بے توان

گیشتینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	sūdag gistāg	sūtak vistār	بی توجه (بے آرام وخستہ حال)
	bē-gis	apē-gās	بی جاه
	bē-jāmag	apē-yāmak	بی جامه
		uzīt boó	بی جان (ناقص)
	bē-čandištīg	ačandišnīk	بی جنبش
	bēčāragī	ačārakīh	بی چارگی
	nāčār	ačār	بی چاره
	bēčārag	ačārak anačārak, apēčār	بی چاره
	abun būtagī	avin būtakīh	بی حاصلی
	yakkārī, bēāsudagī	akārī, bē-sūtakīh	بی حال
	bē-sīm-o-and	apē vīmand	بی حد
	nā-āgāhī	anākāsīh	بی خبری (ناآگہی)
کردگالی کہ بیغنگ.		vēxtan	بیختن
	bē-vatī	duš-xvatīh	بیخودی
کردگالی کہ بیخورد	be-vardin	axvarišh	بیخورش

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشنگ
بید (درخت سایہ دار)	vīt	gēt	
بیدار دل (مغز)	zēnavand	zinibund	کرگالٹ زرنگشت ہوش وحاس ء
بیدرد	kēm-ranj	kammranj	
بید مجنون (درخت)	vītopat	gēt-ē-patk	
بیدام	frasāvand		
بیدین	duš-dēn, ākdēn		
بیدین (سرکش، ناتسلیم)	ahrāmōg(k)	nārāmag- nā-bāmag-	
بیدین (مرتد، دھوکہ باز)	druvand drvand	druhvand druhbāz	
بیدین (از خال دیران)	apa-ron	abēron bēront, bēront	بے روِیش کپے
بیدین (بے یقین)	apa-ron an-astuvān	be-awstopān be-awstdar	
بیدینی	adēnih	bēdīnig	
بیدینی (گناہ دلی، ناتسلیم)	ahramogīh ahrāmokih	nārāmagī nālāmagi	
بیدینی (مرتدی دھوکہ بازی)	druhvandīh	druhvandī	
بیدینی (منافقت)	karapī	kalapī, kalpi	
بی رامش	arāmišn	nārāmat	
بی راه	apē-rās	abērāh, bē-rāh	

گیشینگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	bēmurzí, nāmurz	anāmurz	بی رحم
[illegible]		xrūkīh	بی رحمی
	nābažn	abēš-asēž	بی رنج
	nāsāyag, bēsāyag	nāsāyak	بی سایه
	manj, baj, vaj	ōj, bērōn	بیرون
[illegible]	horsand-vīr	xonsand-hēr	بی نیاز (از دارائی و خواسته)

پ

م.ش

گیشینگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
[illegible]	paō, pād zēng, zēnga ling	pāō zang	پا
کردگال گوں شپاد	šapād	amōk	پا برهنه
	bābak, ababak	pāpak	بابک (نام خاص)
[illegible]	kawš	kafš	پاپوش
	pādašt	pāddašn	پاداش
کردگال	muzd, pūhryā	mōzd, mizd, puhl, nirmat	پاداش (اخروی)
	muzdvar, muzzūr	mizdvar	پاداش گیرنده

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشنگ
پادشاه	pātaxšā	bādišā	کردگالی
پادشاهی	pātaxšāyih šāhih	pādišahī šāhī(g)	〃
			〃
پادشاهی توانا	tuwān- pātaxšāhih	tuwānēn- bādišāhī	〃
پار (گذشته)	pār	pār-	〃
پارچه ظریف	bōp	bōp	ونوبه
پارسی (نسل)	pārsik-	pārsig-	پہلوی و بلوچی ءَ لوزءِ گُدّ سری توارِ اگّ شکیں توارے ودان. هوگ مان کاینت.
پارسی (جمع)	pārsikān	pārsigān	
پارگی	rēšag	rēšag	
پاره	pārak	pārag	کردگال ءَ پیش و پاره گشنت.
پاره آجر	kalūk		
پاره پاره کردن	kirrēnitan		
پارکستان درشوه گیر	pārak-stān	pāra-pul	کردگالی ءَ پاره پلوک
پاره کردن	kaftan	kuṭṭag	〃 مصدر گُڈّنگ
〃 〃 (تراشیدن)	karrēnitan karitan	karrēnag, karrag	〃 〃 کُرّنگ
〃 〃 گسستن	visastan	gisag	〃 〃 گسّنگ

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
پارسی زبان [illegible] گیشتنت بلوچی [illegible]	pāčin, pāšin	pāčan	پازن
	pāspān	pāspān	پاسبان
	passav Padvačin	pasaxy Patvāč̌ ak	پاسخ
	passavīh	pasaxvīh	پاسخی
	pāsadārī(g)	pāsdārīh	پاسداری
	kuṛī	pāšnak	پاشنه
		anāhīt, pāk	پاک
	bēčirk	apēčak	پاک (از)
	abēčirkīhā	apēčakīhā	پاک (ازروی پاکی)
	bē-rēm	apē-rīman	(ازگندگی)
	pākalok, pālārok	pākēnītak, pulitan	پاک شده
	pākī, payāpi	pākīh, patyāpīh	پاکی
	pākīzag	pākīzak	پاکیزه
		pālāk, pālāy	پالای
	pālāyišt	pālāyišt, pālāyišn	پالایش
	pālok	pālāk	پالاینده

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
شال ءِ کرگال ءِ بلوچی ءَ شیر پالونک آسنن یا دار ءِ گنت .	hum-pālok, -palokk	hōm-palāk	پالاینده ہوم
		palāyītan	پالائیدن
	palarag	pālutan, pālāyītan	پالودن
	pālartag	palūtak	پالودگ
	pānzdah	pānzdah	پانزده
	pānzdami	pānzdahum	پانزدہم
	pančsad	panǰsad	پانصد
		dēr	پاپا
		anjāmišn dūmb	پایان
		uzītan	پایان رسانیدن
		fràjāmik	پایانی
		dàr	پایہ تخت
چاد پادگ ءِ پیش ءَ جوان بکس دو پادگ ماس ءِ جوان کنس	pādag	pādak	پایہ
	tah	pàyēn, tēh	پاہین (دست)
	andar, čer	adar, azēr	پائین (اندر، زیر)

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشینگ
پایین (فرد)	ni, tar, nišīp nitak	nišīp, nitakaī -tir	بلوچی کردگال وَ زُرگون بازیں گالان نگیتہ پکار بیل، نگیک، نگشتہ، بگر نبرتگ ءِ بازیں. نگیت ھوش کن شپ ءِ تہ ام گِشتہ قیافم گروہ
پایین تر	ērtar	ertir, jahltir	
پایین ریز (تلفظ)	nidvar	nigvar	
پایین ریختن (ابر)	nidvarišn	nigvartēn	
پیشخوار کوه، گر	patišxvār-gar kof-i- "	koh, kos, gar	گر بلوچی وَ کردگال گوڑو اما تعد ءِ گشتہ کلاڑ آبشار ءِ حوریت اد تمانی ءِ کوہ ءِ زرگت وکردگال درمش.
پتک (چکش آهنگران)	patak		
پتیارگی (مخالفت)	patiyārakih		
پتیاره (مخالف)	patiyārak		
پخته گفتار	puxtak guftār	puxtag	پختگ مان کردگال اَما زاھگ گشتہ کردگی ودی ءِ پیش شولی گپ جنت.
پختگی	pazāmišn		
پختن	pačītan, pazītan	pačag,	
پخته	putak	pahtkag, paššitag	
پخش (بخشی از کتاب و غیره)	kartak, hāt	kard, kurdag, laht	کرڈے پیش ورُزگ ساعہ دہ بخت مان کردگال خوردہ گشتہ بروک نی ھیک بارو دنگ گشت.
،، شدن	rēčitan	ričag	
،، کردن	visāndan	gišēnag	

گیشینگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	parrēnag	franaftan	پخش کردن
	pit, pio	pit, pēt	پدر
	niyāko, nāko	niyāk	پدر (بزرگ عمو)
بابک، بابل، ماں کرنگاں	nāxo, bābul bābak	pāpak	پدرکوچک (عمو یا دوتای عمو)
کردگاں نا ورنئین مردمء گشتہ. نوشتہء نسلء مرد کو گشتہ.	bābako		پدر شخص ناشناس
	pitīg	pitarīh	پدری
	padīt, padīšt	pat-dīt	پدید
	gardištīg-	vartišnīh	پدید آمدگی
	par dīt, padīdan	pat-dīt	پدیدار
		jastan	پدیدار شدن
		tandīh	پدیدار شدن گل بر روی شاخه
	hamdēmānī	handēmānīh	پذیرائی
	parra, parrag	parr, parīk	پَر
		pur, purr	پُر
کردگاں گوام سپاپاروک یک دگرء مرء پرء جنگ چپیان گشتہ.	asparok, sāparok	uspur, ospūr-īk	پُر (بسیار پُر شدن)
	pur-āp	prē-āp	پُر آب
	bāz-āpīg	vās-āpīh	پُر آبی

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	arzānīg	arzānīk	پُرارزش
	burz-w-bulund	burzāvand	پرافتخار
	šuptag, gīšārok	paragandak, višup, vičarak	پراکندہ
	šupag, šinag	višuftan	” ساختن
	šanag, perkenag	fšānjitan, parkēnitan,	” کردن
	šalāpag	špartan	” ”
		šapak	پران
	girān, arzōk, Karzōk	garān, arzōmand	پُربھا
	pur-bīm	pur-pīm	پُربیم
	patāok	ōpatak	پرتاب شدہ
		ōpastan	پرت شدن
	darraišt, jāk	drāyišn	پرت گوئی
	mardčakk,	martāčok	پرجرأت (آزمودہ)
		parčīn	پرچین
		parčīnak	” دار
	purr vahram bahramēn,	pur urvāhm	پرخوش (پرسعادت)

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	purr dān, purr drač̌k	pur dār	پر درخت
	purr_bašnī, bažni	pur bēšīh	پر درری (پرلغی)
	pardag, partak	pardag, partak	پرده
	bāz-ujj	vas āj	پرزود
	parastišt	parastišn, azbāyišn	پرستش
نماچی سوب ملوغ گشت	namāč, nimāz	namāč	" (خداوندی)
	parastok	parastak, parastūk	پرستنده
	alašt janag, zigr	yaštan	پرستیدن
	sitā kanag	stāyītan	پرستیدن
	gvandag, gvandēnag	vanditan, franāmitan	پرستیدن
	čandēnag, nāzēnag	ēzītan	پرستیدن
آبق بان کرگ ملی جو سپاہ ءِ دو ازتیں تو سیال وارتہ	pursišt, purs	pursišn, afras	پرسش
	pursнāmag	pursišn-namak	پرسشنام
	pursag,	pursitan	پرسیدن

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	maza-marr, mazan-varrah	pur-xvarrah	پرشکوه (فن)
مصدر گرینگ اِت.	garmāk	garmōk	پرشوق
	šīrbund	šīromand	پرشیر
	pūrrag	ōpartan	پرکردن
	kēnvar	kēnvar	پرکینه
	pūra-mā	pur-māh	پرماه
	mazgmand, majgbund	mazgōmand	پرمغز (دانا)
	mazagomand, magoz	"	پرمغز (دست)
	tahl-manno/-mannat,	tar-mēnišn	پرنخوت
	murg	parandak, murv	پرنده
دامِ فروشی عڑاں گرگ ناتنگ مہ زُرد اِت.	čarz	čarz	پرنده (صحرای)
	murg-i-čukk	murv-ē-čak	پرنده کوچک (جوجه)
		pur sartak	پرنوع
	purr-nikān, purrnagān	par-nīkān	پرنیان
	tošag	tuxšāk	پرنیرو
	belēnag	vāyēnitan	پرواز دادن
	bāl kanag	parrītan	پرواز کردن

رگیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	parvānag, pirrik	parvānak	پروانه
	bāl, bālag	bālak	پروبال
	purr-paym-ānia	purpatmānīhā	پُرپیمان (اندازهٔ پیمانه پر)
	parvarag	par-vartan	پروانیدن، پروردن
	parvarok	parvarāk	پروانیده،
	parvartkār/-gār	parvartār	پروردگار
	dēv	dēv	" (دآریائی)
	parvarišt, sār	parvarišn srāyišn	پرورش
	sangēn	sangēn	پروزن (سنگین)
	parrag	parrak	پَره
	pahrēč, pārēz	pahrēč	پرهیز
	pahrēzag, pahrēz kanag	pahrēxtan	پرهیز کردن
	pahrēzgār	pahrēxtār	پرهیزگار (پارسا)
	pāk, dīnīg-	pāk, dēnik	"
		artā, ašōk, dahm	"
		tar-sākās	"
بلوچی ء جمع پرگان ات گرگان جمع پرک .	parig, parī	parīk	پَری

گیشینک	بلوچی	پہلوی	فارسی
	motakī, modagī	matakīh	پریادی (فریاد)
	parērī	parēr	پرپروز
	parēšān,	pariš, visāndak	پریشان
	darham	darham	* (درہم برہم)
	be-braym	apē-brahm	* (ناخوش بے سترتی)
	handahgēn	handāhakēn	* غمگین
	zār, zāromand	zariyōmand	"
		viš̌aftan, vič̌artan	* کردن
	pačišt	pačišn	پزش
درُست کروک ماں کروگاں غ.	pajjārok, durust kanok	bičašk, bačašk, durustpat	پزشک
	pakkok, pačok	pāk	پزنده
	pačag	pačītan, pazitan	پزیدن
		-guhvart	پودو (سرگین غلطان)
	pad, rand	pas	پس
	wā	apāč	* (باز)
	agad	adak	پس آنگاه
	pusa(g)	pus, pusa	پس (پسر)

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشینگ
پست	an-ēr	niēr	
• (پست از پای)	tar	tar	تڑ بلوچی و کردی ءِ یک سیاہدار ءِ رندان جوڑ بوتگیں راہ ءَ گشنت . اودیلیس پُل و دھنان ءَ ام گشنت گرپالام ءَ سنگ آت دو کوہان گردگاں ءِ جاہ ءَ ام گشنت .
• (مقام)	nisand	nisand	
• (حالت)	xvār	vār	
پست ترین (نشیب)	nitūm, nidūn	nidūn, nijil	
پستی	marīh, tarīh	mārī	
پسری	pusīh	pusahī	بلوچی و کردگال بُرزیں پُشتہ جاہ ءَ گشنت .
پسند	pasand	pasand	
پس نیز	pas-ič	padač	
پسها	pasīh	padī	
پسین	pasēn	padēn	
پُشت ظروف و غیره	kūn	kūn, kīn	
پشت و پناه	puštē panāh	pušto-panā	
پشتِ گردن	grīv	grīv, grīh	ءَ شیتن بُرشیر ءِ گردن و گریبا .
پشته	puštak	puštag	
پشتیبان	pušt, patyār, friyāt	pušt, pāryat pārat	

ریگیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
ل	ostdārī, pāso, sāṛ	pātārīh, ōst-ōwārīh, pās, srāyišn	پشیبانی
کردگالی و کالوارہ	vāzbund, kalvāh	axv.omand	پشتیبان دار
	pažm	pašm	پشم
	pažmagī	pašmak	پشمی
پشوماں مال کردگال	pašomān, pašal	pašēmān, apaxš	پشیمان
	vazzat	garzišnīk, tōžēnītak	• (پریشان)
		pašāmānīh, tōjišnōmandīh	پشیمانی
		ul varzišnīh, patēt, patētīh	" (از گناه)
		tajitan, apaxšitan	پشیمان شدن
کردگال	pol, gidarag, gudar	puhl, vitarak	پُل
	polpān	puhl-pān	پُل بان
کردگال ءَ گدرءَ و مصدر گدینگ ہم بیت .	pol-i-sarāt, čin-gidarag, -gudar, šundar	činvat-pohl, čin-vitarg	پُل صراط
گت و گرانی سکیں راہ ءَ ماں بلوچی و کردگال ءَ شوندر گشنت .	šundar	parrakān, pāgāh	پلکان، پله

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشنگ
پلک چشم	gumb		
پلنگ مشک (گیاہ)	palangmušk		
پلی	puhlīk	polīg	سرگالءَ پولی
پلیدی	palītīh, āhok	palītī(g)	
پلیس	gezīr	ānnoh	سہ میگار چادر واٹو بہ
پنام	padām/patām		
پناہ	panāh/panāhk	panāh/panāg	
پناہ	apastān/-ām		
پنبہ	pambak	pambag	سرگالءَ پمبہ
پنبہ ای	pambakēn	pambagēn	
پنج	panč	panč	〃
پنجاہ	panǰāh	panjāh	
پنج بار	panjrīn		
پنجرہ (روزن)	rōčenak		
پنج لا	panj-pardak		
پنجم	pančom/panjom	panjum	پنچم ــ ماں سرگالی
پنجہ	panjak/pančak	panjag	پنجہ 〃 〃

فارسی	پهلوی	بلوچی	[illegible]
پنجه دست	panjak	dast-panjag/ dastānag	[illegible]
پند	pand/ hamdarz	pant	״
پندنامه	pandnāmak	pantnāmag	״
پنهان کردن سرشت	nihān-xēmih	hāmorag	[illegible]
پنهانی	nihānih/-ik	nihāni/-ig	
پنیر	panir	panēr	
پوتیک (دریا)	pūtik		
پوچی	hāčih/nēst-čisih		
پوران (نام خاص)	barān	borhān	[illegible]
پورشب (״ ״)	pōrušasp	borasp/boro/ bor	[illegible]
پوز	pūz		
پوزه	pūz/puzk/ pōčak		
پوزه	zafr		
پوست	pūst		
پوست پهنا	pust-pahnā		
پوست خز	mōy		
پوستگری (دباغی)	postkarih		

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	postēn	postēn	پوستی
	postīn	postēn	پوستین
			پوسیدگی
			پوسیدن
			پوسیده
			پوشاک
			پوشاندن
			پوشش
			پوشیدن
			پوشیده ماندن
			پول
	pōlāt	pōlāt	پولاد
	polātēn	pālāwtēn	پولادین
سردگال	kaš pālūnk	kaš pahlūk	پهلو
	gurd yal	gort, gošn yal	پهلوان

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	gurdī	gortīh, gošnīh	پهلوانی
	patan	pahn, pahnāk	پهن
		sturg	*
	mazanī, pahnād	masāi, pahnād	پهنا
	bun	bun, nišīm	پی (بنیاد، ته)
	pad	paô	پی (دنبال)
		patsar	پی (عقب)
	pad	paô	پی (عصب)
	piyadag, piyātak	piyātak	پیاده
	pādā rawag	padē rawišnih	پیاده روی
	pīmāz	padāč, payāč/āz	پیاز
	jām	jām, yām	پیاله (شراب)
	payām, pay-gām, kulaw	pētām, aštih	پیام
	šištok	aštak, pētāmbar	پیامبر
	gardēn, gašt-	vartēn, vašt	پیچیده
	pēčitakī	pēčitakih	پیچیدگی (مشکل)
سرگالی	pēčag	pēčitan	پیچیدن

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشینگ
پیچیده	pēčitak, vašt	pēčitak/-ag	
پیدا	pētak, paitak	pētak, pēdāg/-ağ	
پیدائش ابتدائی	bun-dahišnih	bun-dāt	
پیدائی	pētākīh/paitākīh	pētākī/paidāgī	
پیر (پیرمرد)	dāt-mas, mastar	ḍaḍā/ mastır	
پیرا	virāy	pāra	
پیراشگانه	virāstakihā	pāristagiā	
پیراستگی	virāstakih	pāristagī	
پیراستن	virāstan/patrāstan	pārisag	
پیراسته	virāstag/perāstag	pāristag	
(پیروان وغیره) من	manikān	manīgān	منی آن مان بلوچی بازیں لیگ و پارٹہ مذیکان بیت.
پیروند	aparvāč, pērōč van		
پیروز شدن	vānitan/tarvēnitan		
پیروزگر	pēročgar/pātiyāvand		
پیروزمند	amāvand/čēr vanitak		

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشینگ
پیروزه (فیروزه)	pīrōzak / piročak	pērozag	کردگالءَ پیروزہ
پیروزی	pēročih / vanih vanišn	vannit	
پیرو قانون خود	xvatāt	vat-dādi	
پیری	pirih / zarmā-nih		
پیش	pēš		
پیش	nazd / frot		
پیش	his / has		
پیش آفریده	pēšdāt	pēšdāt	
پیش اندیشی	čārak-vēnih	čar-o-gind	
پیشانی	pēšanik	pēšānī / g	
پیش بینی	čārak-vēnih / par-o-darših	čār-o-gind	
پیش تاز	frāč tačak	parāh-tačok / gvar-gummuz	بلوچی و کردگالیءَ مرزہ۔ برشتیگ آں گشتنت۔
پیش خبری	pēš-daxšakih	pēš-ḍassagī	
پیشداد (نام خانواده)	pēšdāt	pēšdāt, mēždād	
پیشرفت	pēš-rawišnih rōwākih	pēš-ravī / -raptin rawhoki	

گیشتگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
بشکوک مان کرگ ءُ چہ معصد بخشگ	bašҡag, bakš-	vaxšitan	پیشرفت کردن
	baškǫk, bakšok	vaxšāk	پیشرفت کنندہ
	pēš rawptin, rāstɤasi	pēš rawišnih, rāst-rasih	پیش رفتگی
	raok, rahōk	rawāk, rōwāk	پیشرو
	pēš rawptīnī	pes rawišnih	پیش روشی
	pēsdād	pēšdāt	پیش قانون
	pēškār	pēškār	پیشکار
	pēš-jāh	pešgāh	پیشگاہ
	dasak, māsak māzag,	daxšak	پیشگوئی
	kārdār	kārtār	پیشوا (دین)
		hērpat	" "
		magōg /magopat mopat	" "
		āsravān, āsrōn	" (" آتش بردار)
	rād/rād/rāṛ maza abar rāṛ	rat mas apar-ratih	" (بزرگ دینی)
		atur-pat, āsrōn	" (ماموراآتش)
بلوچی ءُ کرگانی ساسی جا ءُ ساڑگیں مردمان گشت	sāsidār	sāstār	" (بےدینان وجاہدان)

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشنگ
پیشوائی (درگاه)	havan-ratīh	havang-	
پیشوند (استمرار)	hamē		
« (تنکیر)	nar		
« (نفی)	a-/ abē-/ an-/ana-	abē-/nā-/anā	
« (نهی)	ma-	ma-	
« (حرکت از بالا به پاین یا مانند)	ni-	ni-	
پیشه	pēšak/kīrōk	pāšag/kīro	
« (عسکری)	kīrōk	kīro	کیرد ماں کرنگا کو دوشم کرجنگ وغیرہ
پیشه های گوناگون	pēšak pēšak	pēšag pēšag	
پیشی	pēšīh	pēšī	
پیشینه	pēšēnak	pēšīgēn	
پیوستگی	hamāyīkih	hamukī	
پیوسته	patvastak	payvastag	
« (یکی)	hamāyīk	hamuk	
پیغام	pētām/paitām	payām/paygām	
پیغمبر	pētāmbar	payāmber	
پیک	patǧāk/pēk		

گیشتنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
		patkār	پیکار
		pēkān/pīkān	پیکان
	pīl	pīl	پیل
	paymān, mehṛ	patmān/ mitr/ pašn / pašt	پیمان
کروڈگال ءَ میہرڈروز ءِ ہر دو کار گرز بنت.	mehṛ-druh druhbāz rēpok	mitr-drūǰ mitrōk-drūǰ riptak riftak patmān	پیمان شکن
بلوچی ءَ ریپگ او کروڈگال ءَ ریپنگ مقصد ءُ زر ءِ کارگرنگی انت.	mehṛ-druhī druhī, druhbāzī	mitrōk-mitr- drujīh drujīh, riftakīh	پیمان شکنی
	paimānkārī	patmānkārīh	پیمان کاری(تعهد)
کوڈو یا کڑو مان کروڈگالی ادکرپڑو یک شیشہ ءِ پیالوے آکر ڈیوا گشتت بالیت.	kodī, kopṛo paimānag	kafīč/ kafīz patmānak	پیمانه
	paimānig	patmānīk	پیمانی
	pīg čarpīg	pīh, pīhv, pim čarpišn	پیه (چربی)

ت

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشتنگ
تا (حرف اضافہ)	bē, ō		
تا (در مقایسۂ دو چیز)	ku		ـــ تاکرانت بمسرانی توکءَ جام دُرُکت
تا (لا، لایہ)	pardak, tok, top	pardag, tok, tal	
تا (نظیر، نمایان)	tāk	tāk	
تاب (تابیدن)	tanišn	taht	تنگ ماں بلوچی دگوگاں کارگونگی اِنت .
تا اینکہ	tāk	tāki, dān ki	
تابان	tapāk, rōšn	tipok, tripok rōšn	
تاب خوردہ	pēčitak	pēčitag	
〃 (از غصہ)	xuhr	kahr	کردگالیءَ خر
تاب دادن	pēčitan	pēčag	کردگالیءَ پیچگ مصدر اِنت .
تابستان (موسم گرما)	hāmēn, garmāk	hāmēn, garmāg	
تابستانی	hāmēnīk	hāmēnīg	
تابش	tapišn, brēh	tapt, tawš, brānz	کردگالیءَ توش
تابندہ	čašmak	čamakk	کردگالی
تابہ (سنگ برائے پختن نان)	tāpak	tāpag	〃 تافُو
تابیدن	tanītan	tanag	کردگالیءَ تنگ مصدر
تاج خروس	kōfak		

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	tačag	tačītan	تاختن
کردگالءَ تارسہ	tahār, tārmag	tār, tamak, tarmak	تار (تاریک)
کردگالءَ تیرو	tērag	tērak, tomāk	تار (تاریک)
	tēragī, tārukī	tārīkīh, tam	تاریکی
	lunj tāčān	nihumb tāčān, tāčānag	تازان
	tāčēnag	tāčānītan	تازاندن
	tāč	tāčišn	تازش
	nokī, terrī	nōkīh, tarīh	تازگی
	tačok	tačāk	تازنده
	nōk, tarr, tājag	nōk, tar, tazak	تازه (نونو)
	tājik	tājīk	تازی (اقوام)
	tāčēnak, čēbuk, šatr, sat	tāčānak, aštar	تازیانہ
	tāčēnag	tačītan	تازیدن
	tās-gwāzī	tās-vāčīk	تاس بازی
		vānārišn	تاسیس
	tāpēnag, tafēnag	taftan	تافتن

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشنگ
تافتہ	tāftak	tapag	
تاک (درخت مو، برگ دراز وپھنور)	tāk	tāk	مروجان کتابء صفحۂ ام گشتنت.
تاکستان	raz	rēč, čēčār	
تأنیث	mātākīh, nāirikīh	mādāgī, niārigiri	
تاوان	tāvān	tāvān	
تاوه	tāpak	tāpag	
تاه (تار)	tōk	tōk	
تایید	var		
" کردن	astēnitan, vičitan		
تب (بیماری)	tap	tap, taf	
تباه	tapāh	tabā	
تباہکار	mūtak	maṭo, maṭog	
تباہکاری	marīh		
تباه کردن	murnǰēnītan	murjēnag	کورگالء مرجینگ
تباہی مطلق	apēčak, vattarīh	bēkačč, battirī	
تبعہ	kārākāsīh	kārāgāhī	

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشتنگ
تبدیل (دنیا)	vartišn, vištakīh	gardiši, gistāgē	
تبدیل کردن	vartēnitan	gartēnag, vatlēn-	
تبرد	kūtinak	kutinak, kudinag	کردگالی تو گُریثہ
تبرزد (نبات)	taparzat	taparzīn	〃
تبرستان (طبرستان)	tapristān, tapūr-	tāpuristan	تاریاں کمے ایرانی تھئے بوتگ کہ آوانی الف وتاپیرام گشگنت تبرز وطانتعال آوانی نام ؤ دارتہ .
تبعید	virēk, uzdēhīkih	birrag, uzdahī	
تبہ کار	marak	mark	
تپش (د- دار)	tapišnīh	tawšī	کردگالی
تپہ (دیوار آبشار میان کوہ)	gar	gar	〃
تپہ (کوہ)	kōf	koh	
〃 کوچک	kāfak	kohak, butt, padd, banj	بلوچی وکردگالی وردت جتا جتاین وڑ و ڈول ءِ کسانیں کوہ .
تپیدن	tapītan	tapag	
تجاوزکار	awigat, marak	awēgat, bēgat, bēcētā	
تجربہ	āzmāyišn	āzmāhišt	کردگال
تجربہ کردن	ōzmūtan	āzmāyag	کردگالی تو آزمائنگ
تجربی	uzmāyišnīk	āzmāyistīg	

ریگشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	burzīg, burzagī	burzišn, burzišnīkih	تجلیل
	maza-nām	fra-nāmišnīh	"
	mazanī(g)	masēnišn, masīkēnišn	"
ے نوکیں وڑتے بالانگ	bālārag, burz barag	bālēnitan, burzītan	تجلیل کردن
	hanjūmanīg	hanjamanīh	تجمع
		pāyēnax	تحتانی
		sāmāngar	تحدید کنندہ
	hiččānag, māngējag, surēnag	hāčitan, han-gezēnitan, sārēnitan	تحریک کردن
ے ہزار جست انت جام قدرک	āparīn, jass	āfrīn, šnāyišn	تحسین
	sīta kanag	stūtan	" کردن
	sitādār, sitā kanok	stāy-tār	" کنندہ
کرگمال ءَ خوار	vār	xvār	تحقیر آمیز
	taht, tahtā	taxt, taxtgās,	تخت
سرگمالی	bālišt	bālišn	تخت دکیرگاہ، سوزنی
	bistrag-jāh, nipād	vistarak-gās	تختِ خواب
تختہ ماں کرگمالی	tahtag	taxtak	تختہ

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشینگ
تخریب	apa-sīhēnišn	bē-šāhī, bē-tahiri betrahī	
۔ (تباہکاری)	viyāpankarīh	giyāwānkārī	
۔ (بے اتفاقی)	nasānišn	nāsinnat (nāsinašt)	
۔ (جنگ وجدال)	zatār	jatār, /āl	
۔ رنجیدن	mrnjēnišn	maranjēn	
۔	vināsišn	ginašt	ماگلی گناشتن اوُر جان ڈ جام
تخس	tuxšāk		
تخصیص دادہ (خلقت)	ōbaxtak	ōbadag	
تخفیف	kāhišn	kāhst, kamm- o-kāhst, kammuk-	
تخلف	drōž, vartakih	drog, birgardagī	
تخم (بیضہ)	gund	gund	کرگّالی
تخم مرغ	xāyīk, hāyik	hāyag, hayg hayk, āmurg	کرگّالی ءِ مُرغایے بیضہ (بیدہ)
تخم مرغی شکل	hāyīk-dēs	hayk-ḍawl	
تخمہ	tohm, tom, tohmak	tom	تمغ ماں کرگّالی

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	čēnk, dānag	čihr, čitr, šusr	تخمہ
کردگال ءَ بیج یا تیم	vijj, bijj	vēj	تخمہ
	ušmārag	ōšmārītan, hangārtan	تخمین زدن
	sāzdārī, saktirī	sāxtārīh	تدارک
کرو ۔	čār, čārag	čār	تدبیر
	čārag kanag, = - ēsazag	čārak, kartan	تدبیر کردن
	pāyagīā	pāyīkīhā	تدریجی
		titar	تذرو
کردگال ءَ نری	narī (g)	narīh	تذکیر
〃	tarruk	tar	تر
〃	tarānzūg	tarāzuk	ترازو
〃	trāšišt, trāš	tāšišn	تراش
تراشوک، کروک مان کردگال	trāšok, karrēnok	tāšitār, karrēnitār	تراشنده
〃	trāšag, randag	tāšitan, randitan	تراشیدن
ـ تراشینَن تلادین مُکشان بالاءَ	tilāyag, zihag		تراوش (چکیدن، تراویدن یا ترابیدن)

رگیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
گرڈگالی .	tilāok, zihok	zahāk	تراوش کننده
	parvarišt, hēlāki	parvarišh	تربیت پرورش
	reďenagī raǒēništ ginarišt	rāǒenākīh rāžēnišn vinārišn vērayšn	ترتیب
سُوارئگ ماں گرڈگالی	osārag, swārag pārēsag,	vēnārtan, ārastan vērastan	ترتیب دادن
	dilōčag	dil-sōčak, xvā-parīh	ترحم
	gumānig, šakk	gumānīh, gumānig šak, varōmandih	تردید
		gumānik, varōmand	تردید آمیز
	turs, bīm, srāhm	tars, vim sahm, nihip	ترس
	bīmnāk, tursnāk, srahmēn,	bīmēnāk, bimgēn sahmēn, sahmgūn	ترس آور
		tarsāk, kal- isāik	ترسان دنغارا)

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشینگ
ترسان	tarsākay, bimōmand nihik	tursōkēn, bīm- bund	
ترس داشتگی	tarsīh	tursīg	
ترسناک (ترسانک)	tarsēnāk, sahmagēn	tursēnōk, srāhmokēn	
ترسنده	tarsākās	tursokēn	
ترسو	vat-dil		
ترسیدن	tarsītan, āsamitan	tursag,	
ترش	truš	trušp	
ترش (دلسوج)	guzag		
ترش رو	āhīt	nāhīd, nāhūda	
ترفیع	bālist, burzēnitan	bālārag, burzēnag	
ترقی	āpatānih, āpatih	wādānī, ābātī	
ترک (یله دادن)	bē vartišnih, hilišn	bir gardištī, hillag, hillišt	
ترک (کلاه آهنی خود)	targ	trag	کردگانی و بلوچی زانتی کہ
تُرک (قوم)	turk	turk	طے کرگ ءِ ترک و ترنگ ءِ نبارانی گرتنت .

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
زلنگ مان گرڈال	hillag, hištin	hilišn, hištan	ترک کردن دگذاردن
	parrēčag, rēčag, hillag	parēxtan, rē-čitan, vizārtan	ترک کردن
	šamošag,	vizartan, spoxtan	〃 (سربہ خیال کردن)
	hilištig, hillagī,	hilišnik	ترک کردنی
	zēmīg	hāmēnitār	ترکیب کنندہ (مہماں)
	špok, šatk, šipārk	spēk	ترکہ 〃
	narm-tak	narm-tāk	〃 (تر و تازہ)
		pasāčišn, hambandišn	ترکیب
		pasāxtan	ترکیب شدن
	ham-mēnag	hammēnitan	ترکیب کردن
		ham-mēnitak	ترکیبی
کرنگالی	tirnik	taranak	تروتازہ (ناپختیق)
〃	tarruk	tarun	〃 (ناپختہ فریونہ)
مان اوگانی ءَ زرغون سبزءَ گشتنت۔	sawz, tājag	zarrgōn, tāzak, xvēt	〃 سبزی
		tarak	ترہ
		tarīh	تری

رگیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
نوش دارُو مان کرگا	noš-dārū	anōš	تریاق
		apiyon	تریاک
		-tum, -tom	ترین (پسوند صفت عالی)
	bišiyarī, gēšī	vaxšarišn	تزاید
	drōh, drohbāzī	drōš	تزویر
	rēfag, rēpag	frēftan	تزویر کردن
	sanmbahī brāhī	ārāstagī, barāziškīh	تزیین
	pāristag	pistak	تزیین شده
سیاہیں دسک وڑیں کاربو پیمینت کرگئاں و بلوچی ءَ زردکلہ پیچک گشنت	zurrī, pēčak	zarrēn pēsīt	تزیین شده با زر
	dīnay sardārī	dēn-sardārīh	تسد دین
		hū-kārītan	تسلی دادن
کرگئال و بلوچی ءَ زردی حساب و کتاب گشنت کرگئال	mārēnok, wahī kanok	āmārēnītār	تسویه کننده حساب
	tašt	tašt	تشت
〃	gičēn gičēnkārī	vičēnišn, vičīn, vičirkārīh	تشخیص
〃	gisēnag, gičēn kan-	vičēnītan	تشخیص دادن

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشینگ
تشخیص دہندگی (انتخاب)	vičīnkārīh	gičēnkārī	
تشخیص دہندہ	vičīnkār	gičēnkār	نیل دوویک کوہنیں بلوچی دودے .
تشریفات مذہبی	nīrang	nīl-rang	
۔ نوشیدن ھوم	hōm xvart kār	hōm vardkārī	
تشعشع	brēh, brīh	brāh, brānz, brāz	
تشک	būp		
تشکل (تشکیل)	dēsakōmandīh hambandišn	dasakbundī, hambandišt, bandok	
۔ یافتہ	brēhēnītak	brāh dáyag, brázag	
تشکیل دہندہ	dēsāk	dasok, tánok, gwapok	
تشنگی	tišn, tišnakīh	tunn, tunnagī	
تشنہ	tišnak	tunnag, tišnag	
تصدیق شدہ	xvastuhīt "	xvastú-aht	کرڈگالی مہ خواستو .
تصفیہ (تصلیح صفائی)	pālāyišt, pālāyišn	pālāyišt,	
۔ شدہ (صاف)	pāhit	pakālok, pālok	
۔ کردن	pālāyītan, pālūtan	pakālag, pālārag	کرڈگالی و بلوچی تو پرشت بالو نمہ آما کیف اتنت فرشیعان یا آتنت .

[illegible]	بلوچی	پهلوی	فارسی
	vičarišt, vičār, čār-o-bičār	vičarišn, vičir	تعمیم
	vičār kanag, čār-o-bičār kan-ag	vičiritan	« گرفتن
تنها منفی دارد	mannat, manno	mēnišnih	تصوّر
کرگال	mannatig, manništig, manno-gari	mēnišnik	تصوّر کردن
	pasand kan-ag	pasanditan,	تصویب کردن
		hambasānīh	تضاد
کرگال موده و زار	motak. modag, zārig	mūyak, zārik	تفرّع
	anzārag	zāditan	تفرّع کردن
	ham-sačagi, pir-sāčišt, hamgoni	hū-sačakih, pasāčišn, ham-kunih	تطابق
	dastnimāz, daznimāz, girag	dastšōy kartan	تطهیر
	pākālag,	pākēnitan	« (پاک کردن)
	piyāp	pātyāp	« (پاک مثل زدن)
	" kanag	" kartan	
		pišar	تطهیر (پاگوز پس از تماس با مرده)
		morvāk	تطیّر (فال بد، تفأل بد)

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشنگ
تعبیر (تفسیر)	čim, govičār vičārišn, zand	gwaš-o-vičār čār-o-vičar	
تعبیر کردن	vičārtan, uzvārtan		
تعبیر غلط	duš-vičār	dučār	
تعداد زیاد	vasān	bāzān	بازاک مان کردگالی
تعدادی	ē-čand	čandē, čuntē	
تعظیم (نماز)	namāč, niyāsišn	nimāč, niyāzišt	
تعفن	gandakīh	gandagī	گندھی مان کردگالی
تعقیب دعوا	pēšemārīh	pēšmārī, pēša(g)	
تعقیب کردن (پیش بردن)	haxtan	hakalag,	ہکلنگ کردگالی مصدر
تعلیم (حاصل لذت)	čašišn, čaštak andarz, frahang	čass,	
تعمد	kāmišn-kārīh	kāmgārī	
تعهد کاری را به تعهده گرفتن	pašn		
تغییر	vartišn, vištārīh, vištakīh, vihērišn	gartišt, gardišt, gaštagī, vēhērišn,	گردگالی
تغییر پذیر	vartišnīk	vehēra gardištig	

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	yako-viheṛi	yatak vihērih	تغیّر خاصیت (ماہیت)
	gardēnag, tarrēnag	vartēnītan	تغیّر دادن
	gardēnagī, viheṛagī	vartēnāk, vihērišnīk	تغیّر دادنی
	gardēnok,	vertēnītār	تغیّر دہندہ
	gardag, bir-gard-	vaštan	تغیّر کردن (گشتن)
	gaštag	vištak	تغیّر کردہ
	tuf, tup	tuf	تف
کردگالی ءَ خید	xayd, xēd, hēd	xayūk	تف
	tapt, tabd	taft	تفتہ
	čamišt	čamišn	تفرج (خرامان و آہستہ رفتن، راہواری کردن (۔ ۔ ۔)
ءِ بلوچ و بلوچو کَ چاں انت:	čamag	čamītan	
	gistāgī,	visāndakīh	تفرق
	āsāhišt, āsānī	āsāyišn āsānīh	تفریح (آرام)
	nigīš	nikēž	تفسیر
	gīšenag	nikēžītan	تفسیر
	mēnogarī, mārag, māršt	mēnītarīh, mārišn	تفکّر

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	be-sar-o-pā mannat bira-bāz-pigr	asar mēnišn	تفکّر بی پایان
	bakšišt	baxšišn	تفنیم
	bakšag, bahr kan-ag	baxšenitan, bahrēnitan	تفنیم کردن
	raeōnag	rāōenītan	تفنیم کردن (نہادن برقسمت بازیب وفر)
	bazzag, māndag	bazak, nāndak	تقصیر
	gunāhbund, gunāgār	vināsōmand	تقصیر دار (گناہکار)
	piṭṭēneǧ gitāč	vitāxtan	تقطیر کردن
		drōš, drōž, drožanīh, mitōxt	تقلب
	rāōēni, šarr-ronī, hūd-kirdāri, sarr-	ahrāōīh, fra-rōnīh hū-kārtarīh	تقوا
کردگالی	potīg, pat-w-zīg	zīk, zīč,	تقویم
	gīšenag	vihēčēnitan	تقویم را تصحیح کردن
	tak	tak	تک
کردگالی	jumbag, larzag, drug girag	jumbītan, larzitan drafšītan	تکان خوردن

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	tarmannotīg, girānmannoti	tarmēnišnīh, giranmēnišnīh	تکبر
تینا مَنتَّئے تیہ بُرز گوندک	drrahĕnag, vāst kanag	dranjēnitan, xvástan	تکرار کردن
کردگالی		bavandakīh	تکمیل
	tag	tak	تک و دو
	bār, vanḍ	bahr	تکه (قسمت)
کردگالی	bājī	bajišn	» قسمت از خوردنی برای همسایگان
		bak	تکه
	kurdag	kartak	تکه (قسمت اراضی)
	pārag	pārak	تکه (قسمت کوچک)
	tāk	tāk	تکه (قسمت از کتاب ورق)
رگالی ءَ کُرتہ کُردہ	karda kardag	kardak kardak	تکه تکه
کنگ پشک پچک یا پپس	pačk-pa-pačk burrag lawté zīrag	bačak-pa-bačak brīnītan	تکه تکه کردن
کردگالی	trongun, trongur̤	grāngān	تگرگ

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
گرگالی	tāvān	tāvān, tōgišn	تلافی
	tahl	taxl	تلخ
	tahli	taxlanīh	تلخی
	tallag	talak	تلہ
ـہ مرزش دیان چو ہمپران .	marz, sohahī	marz, sahišnih	تماس (مالیدہ شدن بہم)
	drust, hamuk	drust, bavandak hamōk	تمام
		bavandakīhā	بطور تمام
	hamukēn	hamōkēn	تمام (مردم وغیرہ)
	hamjuft	hanjaft	تمام (باہم)
ـہ ہران گوہرا پرداچنت	pardāčag	pardāxtan	تمام کردن (ہمہ را خوردن)
گردگالی ءَ پُورنگ یا ؤعب تپتنگ .	pūrag	spurrihītan	" " (پُر کردن)
	manništig, mannati	mēnišnīh	تمایل نیک
ـہ گوں دلءِ ناکام ءَ ترا اشتن !	kām	kāmist	" "
	bèrān, vār	varān	تمایل بد
	niārīg _ kāmgārī	nāirīk_ kāmekī	تمایل بازدواج

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشنگ
تمجید	burzišnīkih	burzēnagī, burz-daštī	
قابل بکار نیک	hūvarišt	hūdvarī	
تمدد (عضلات)	hanjītan	hānja, hanj	در بلوچی وکردگالی آذر آزار بندو بیخ مرنجانی یعنی مرنجگ کردن دراز ماگوئید
تمدن	frahang		
تمرین (ورزش و تربیت)	varzišn	varzišt	
〃 (مار کشیدن دوران تربیت اسب وغیره)	vinārišn	ginnārišt	بلوچی وکردگالی گنّارگ درگا زنگ مصدرانت.
تمرین کردن (〃 〃 〃)	vinārtan	ginnārag	✓
تملق (تعریف بیجاه)	čarp-zuwānīh	čarp-zwānīh	
〃 (تعریف، سراہیدن)	nāzēnakīh	nazēnagī	نازینگ مان کردگالی ءَ مصدرانت.
تملک (مالک شدن)	dāštārīh	dištārī, sāngī	دشتاری، سانگی
〃	dārišn, dārišnīh		
〃	xvēšīh	hizmī, siyādī	کردگالی ءَ ھزمی، سیال
تمنّا	xvāδišn, xvāhišn	vāz, vaγag, vāhišt	کردگالی
تمنّا	xvāstārīh	vāstārī, vāzdārī	〃
تمیز (پاک)	pāk, pākīzak	pāk, pākīzag	〃
تمیز (انتخاب)	vičīn	gičēn	〃

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
کردگالی	badan	tan	تن
"	tạbbar	tanbar	تن (جثہ دار)
"	pākālitag	pākēnitak	تمیز شدہ
کردگالی ءُ وردفنگ مصدر اِنت	pākālag ropag	pākēnitan ruftan	تمیز کردن (صاف کرض)
کردگالی ءُ دمبُورہ اِنت بازگلوزان اودمری قرار مان پارسی ءَ ت اِنت کہ بلوچی ءِ کردگالی ءِ دال ءِ بدل بیت کرچش کرکوہ تعتان ءَ دنتان اوتا منی تمن ءَ واصی تمن گشنت.	danbūrag	tanbūrak	تنبور
	pākī	pākīh	تمیزی
	arbund, arwālā	arvand	تند (سریع)
	zūt	zūt	تند (شتاب)
	tēz	tēž	تند (تیز)
	tačōk	tačāk	تندرو
	prāh-raptār, gvar-gumbuz	fraxy-raftār	" (اسب)
	trundi	tundih	تندی
	taništ	tanišn	تنش (تنیدن)
		apē-čakīh	تنزہ

گیشتنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
کردگالی کار تنگ	tanakk	tanuk	تنک (کم، خفیف و نفیس)
	kotābīn	kūtak-bīn	تنگ نظر
	tankī	tangīh	تنگی
	tandūr	tanūr	تنور (از گل)
	tīn	tūn	تنه (آهن)
	bērž̌n, bērzin	barēǰ	تنه (آهن سر آن گل)
	štēnk	stūnak	تنه
بلوچیءَ تنگ و اصلءَ کار مرز بنت .	mātkvar, bunḍ	mātakvar	تنه درخت
	tanyā, tahnā	tanīhā	تنها
	ēvek, tēvak	ēvak, evāč	تن تنها
	ēvak-o-tāk tak	ēvakānak, ēvak-tāk, tāk	تنها (ممتاز)
کردگالی	tāh	ēvtāk	تنها (یک از جفت، ضد جفت)
	hillišt, killag,	hilišn	تنها گذاشتن
بلنگ مصدرءِ کردگال	ēvakī	ēvakānīh	تنهائی
اے رنگ لڈّانی پہ گیابان بیگانی مست توکلی کردگالی .	giyāwānī,	viyāpānīh	تنهائی (در مجرو ویرانی مثل بیابان)
	tanag	tanūtan	تنیدن
	tō, taw, ta	tō	تو (ضمیر شخص)

گیشتگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	andar	nendar	تو (داخل)
	āśti	āśtīh	توافق
زنک مان کردگانی	zānk, zahiśt	zāk, zāhiśn	تولد (اسم مصدر زایش)
		pat aknēn, gumē aknēn	توام
			توانا
	tuwān	tuwān	توان
	tuwānig	tuwānīk, patūk	توانا
		pātiyāvand	توانا
	bādiśā	pātaxśā	توانا بادشاه
	ujjbund, zorāwar	ōjōmand	توانا (سرزور)
شاهین کردار	śayēn	śāyēn	توانا (بزرگ)
	gwaśtin-bund, gappi	gāwiśnomand	توانا در سخن گفتن
	tuwānagi	tuwānakīh	توانائی
	aḍḍōki, arōki	attokīh	" (جسمانی)
اُرج کنگ و اُرجنگ پردو مسدر کردگانی اَنت .	ujj, urj, zor	ōj, zōr, nērok	"
	ujjbundi	ōzomandīh	" (زورآوری)
کردگال	tawangar	tuwāngar	توانگر

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشنگ
توانگری	tuwāngarīh	tawangarí	
توجه (خیالی)	mēnišn, nikās uskār	mann-, nigāh uskār	
توجه به جهان مادّی	gētih-kārīh	gēdī-kārī, dunyā-dari	
توجه کردن	mēnitan, niyōxšitan	mannag, nigošag	سه مَنَّگ گوهیں دل تیارَ بیت. مَنَّگ نا قرّ ء
توجیه	uzvārišn, vičār	osārišt, vičār	
توجیه کردن	vičārtan	vičārag	چار ءُ چار
توده (خاک وغیره)	kōt	kōt, kod	کوت، کوڈ مان کرّء
«	srēšak	srušag	
«	srēšōtak	sruštag	
« (مردم)	pātram, sartak	podām, saritag	
تورانی	tūr	tōra	اصل توره قبیله بلوچانی سا کا ڈُل ءِ اِشت ء توران مه تاتاری و مغلانگا نام تورک گشتنت.
توران	tūrān	tūrān	
تورک (نام خاص)	tūrak	turak	
توسعه یافتن	roōitan	ruδag, rudag	
تو شک	dušak		
توشه	tūšak	tōšag	
توضیح	čim	čam	

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	giš-o-givārīh	vičārīh, vičārišn nikēž, nikēzišn	توضیح شرح و بیان
	gīšēnag	vičārēnitan, nikēžítan	″ دادن
دنیا شرینگان پا انت تحقیر شیرجان	mānag, pāt	mānišn, pāt	توقف (پس ماندن)
	mānag, pad mānag	mānitan, pātan	″ کردن
	zāhišt, zank	zāhišn	تولد
کرگانی توله	tolag	torak	توله‌سگ
	tīn	tūn	تون (آتش خانه)
	zāyag, zānk	zāk, āpurišn	تولید
	pūrrok, pūr dahēnok	āpurāk	تولیدکننده (مرغ خانه)
	tahā	tah	ته
	bun	bun	ته (پایین)
	kūn, kīn	kūn	″ (پایین)
کرگانی	sarūn, sarīnag sarnakk, sanakk	sarīnak	″ (طرف سر)
	tahīg-	tahīk	تهی
		sāxtārīh	تعبیه
سرنگ گشتر رهک بزان آ تمرگ ءُ سر ءَ کارمرزیت گون ءَ اش گشتنت گنگ.	patāyōk	pasiyak	تعبیه شده

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	patayag	pasāxtan	تصیه کردن
	radēnag, marz dayag	rāyēnitan, marzaten	〃
	pārēsag	virastan	〃 پیراستن
	dār	dār	تیر (تنه درخت)
	kraz	fras, (varz)	〃 (تنه درخت برای سقف)
	tir tiğr, pēkān	tir, tiğr, pēkān	تیر (برائے کمان)
	šill-sar	sar	〃
از واژه در شکل معلد	-	vištan	تیراندختن
	kamāndārī, tīrdawrī	kamānvarīh	تیراندازی
[illegible]	tīrdawr	vēstār	تیرانداز
	tīrmāhīg	tirmāhak	تیرماهی (منسوب به تیرماه)
	tērag, tahārig	têrak, tārik	تیره
	hošēnōk, haš-w-hus	hošēnak	تیره (دودآلود)
		parvār	تیر (برائے پوشش بام)
	tez, burrōk	tez, burāk	تیز
	tīr, tiğar, tīrō	tīr, tigr	تیز (مثل تیر)

گیشتنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
بلوچی و کردگالی ءَ تیر و شکاری مرگان گشت ء تیز شیموش کنت شکار ء جنت برزت نزشکے دمگ ء یک تیز سوچ کپیں کاه ء سوچانکو گشنت .	tēğak	tēxak	تیز (شش تیغ)
	tēz-dantān	tēz-dandān	تیز دندان
	tēz sōčōk	tēz sōčāk	تیز سوز (آشپز، دوافروش)
	zānōk-ōši prāv-ōšī, pirāh-	dānāk-hōšīh frāxv-hōšīh	تیز ہوشی
کردگالی	tēšag, tašš	tišak,	تیشہ
بلوچی و ساہتے، پٹنگ گمن کرتیشنگ بیت کردگالی	kēmār	kimār	تیغ (خار گیاہی خاردار)
بلوچی و کردگالی ءَ کیار مان نوشکے .	tēg, zahm, sagār	tīk, tēr	تیغ (سلاح)
کردگالی اِستره .	istarag	ustarak	تیغ (اُستره)
"	tīmār	tīmār	تیمار
		tihūk	تیھو
	bāṛū	tihūk-i-spēt-dumbak	تیھوی سفید دم
		tīhūk-i-sūr-parrak	تیھوی سرخ پر

ث

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	oštēnōk	stēnīk	ثابت
	nagardišēg	avartišnīk	ثابت (به جاه خود)
کردگال دبلوچی گشنت کارمنی درنگ اِنت، کردگال وَ خواستو بُنت.	drang	drang	ثابت (پیش رفت نبودن آوازان بودن)
	xvāstū-aht	xvāstū-hīt	ثابت شده (اقرار جرم)
	nagardōk	astovān avartāk,	ثابت قدم
		xārtāk ditīkar	ثانوی
	oštagī nagardīst	avartisn ōstakīh,	ثبات
	zēngahī	zangīh	ثبات قدم
		daxšakih	ثبوت
	hastīg	hastak, hērīh	ثروت
	hastbund, tawangar	hast-hēr tuwānkar	ثروت مند
کردگال	pawr	parvīč	ثریا
	hūddahōk	hū-dahāk	ثمربخش
		hačišīk	ثمره
	āparīn-gwastīn	āfrīn, gōvišnih	ثناگوئی
	duhēn, dugāmag-	dōīh, dōkānakīh	ثنویت (دو خدا)
		kirpak	ثواب
		kirpakkār	ثواب کار

ج

تیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
کردگالی	jāgag	gēvāk, jīvak	جاه
	gis	gās	جاه (خانه)
	bān/-mand	mān	جاه (خانمان)
کردگالی	kuḍḍik	katak	جاه (خانه چوبی)
	čahr	čār	جاه (بود و باش)
ے نشتینی جاہ اش کرتوگ اَت . بلوچی گورنچ	ništēnja	nišastak	جاه (مخصوص برای نشستن)
کردگالی جاتو	jātūg, jātīg	yātūk	جادو (جادوگر)
	jātūgīā	yātūkīhā	جادوانه
		vitarak, vitarg, rās, sratāk	جاده
		xvast	جاده کوفته شده
کردگالی ءَ آہن چک	āhiničikk, āsinčikk	āhan-ǰak	جاذبه (مقناطیس)
	rahōk, tāčōk, tačana	rōwāk, tačāk, tačan	جاری (روان دوان)
ے مٹ گون رہوکیں میتوءِ جام ڈرک	rahōkēn	rōwākēn-	جاری شده (موئمو)
	tačag	tačītan	جاری شدن حویدن
	tačišt, tāč	tačišn	جاری شدن آب

فارسی	پہلوی	بلوچی	رگیشنگ
جاری شدن [illegible]	nidvārišn,	nidvor, nihor, nijil	بنہور مان نزنگے ار پ چیل روگ گس بنگ ءَ گشنت
جاری گرداندن	tačēnitan, fravēnītan	tāčēnag, vahēnag	
جالب	awd	od, ot	[illegible]
جام	jām, yām, yāmak		
جامعیت	ham-gartikih	hamagīr, hamgirtag-	
جامہ	jāmak, yāmak	jāmag	
جامہ	brahm	pahrahan	
جامہ	patmočan, patmōk vistarg		
جان	gyān	gīn	
جاندار	jānavar, jānomand	jānāvar	
جان داشتگی (از جان عزیزتر)	jānīh	jānī	
جانی (تبہ کار)	mar, riptak	mār, rēpōk	
جاودانِ خدائی	anōšak xvatāhi	anišag-hudāi	
جاوید خسرو (نام خاص)	anoš-husrav	anoš-husrav, anoš-kisrā	

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشنگ
جاودانه	akanārak zamaniha	bekanāragēn zamaniā	
جاودانی بودن	hamakiha estišn.	hamukiā buag.	
جاهل (نادان)	adān	nādān. nāzānt	
جاهلانه	adāniha	nādāniha. nazāntiā	کردگالی.
جای اسب	aspastān	aspistān. asp-tavil	کردگالی: اسپتویله.
جای اسناد (نوشته‌ها)	dīwān	diwan-jāh	جرلیدو کلاکان و بیشته دیوان وزیر [illegible]
جای برسم	barsamdān	baršomdān	
جای پادیاب	pātyāpdān	pāyādān. pādkall	کردگالی
جای حفرشده	kānakih	kónagī	
جای خواب	vistarag	vistrag. nipād	کردگالی
جایز	rawāk	rawā	کردگالی
جای شتران	ōštaristān	uštiristan	
جای فدیه	myazd-gās	muzda-jā	.
جای قانونی (عدالت)	dātīha-gās	dātjā. dādgāh	٭
جایگاه و گوسفند (گله و رمه)	pahastan. pahast	pāharistan. bāhar	.

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
کردگالی	hīm	vīm	جای گود وعمیق
		viškar	جای متروک
کردگالی گورش	gōšag	gōšak	جای مجزا
״	darbast-jā	darpustgās	جای مستحکم
کردگالی	maydān, manj	mēdān	جای وسیع
״	isdān, isdānī	ēsmdān	جای هیزم (خاکستردان)
	purrēn-gis sāstdár	garānmān sāstār	جبار
	čārag	čārak, tajišn	جبران
کردگالی	tǎvān	tāvān	جبران
	niyāko, nāko	niyāk	جد (پدرِ مادر)
	jitā, vičarok	yutāk, vičarak	جدا
کردگالی پڑنگا.	jitā hač-iš parrēn-	yut-ič hač parōn	جدا از
״	jitāhi	yutih	جدا بودگی
	jitāh-jitāh	yut-yut	جدا جدا
״	gistā kanag gišenag.	visastan, visāndan	جدا کردن

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	istāzag, koš	stēžak, kōxšišn	جدال
		zīč	جدول نجومی
		vahīk	جُدی
		garmok xōrtāk	جدی
	ayīhā kanag	ayyāritan	جرات کردن
کرڈگال	āzar, rēš	āzār, rēš	جراحت
	rēčānī, rawānī	rēčišnīh, rōwišnīh rōwākīh	جریان
	āp-tačān	āp-tačan	جریان آب
کرڈگال	tāvān	tāvān	جریمه
•	jazīrag	gazīrak	جزیرہ
کرڈگال گوَ خوازدار	vāstār, vāzdār	xvāstār	جستجو کنندہ (مالک)
	jihag	jahītan	جستن
	ījag	ōjītan	جستن
کرڈگال گوَ ایجتگ	jistag	jastak	جستہ
		kālpat, nasā(k) karp	جسد (جسم مردہ)

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	murdag, murtak	murtak	جسد (بیجان)
	tankarr, takkra	tankart	جسمانی
		tanōmand	جسیم
		sūr, yasn	جشن (مسرت وشادمانی)
	hurdād sūr sīr	harvdāt sūr	جشن خرداد
گروگال ء ہُم	hom-sūr	hōm-sūr	جشن برای تقدس ہوم
		kiwōt	جعبہ
		guhvart	جُعل
	vahūm, būmb	vahuman murğ	جغد (بہمن مرغ)
	duēn, dukān	dōān, dōkān	جُفت (ہر دو)
	duganag, jupt	dokānak, yuxt	جفت (یکجا)
	jigar	jigar	جگر
		suš, sušak	جگرسفید
		mālitan	جلا دادن
	burznākī, burzagī	burzēnākih, burzākih	جلال
	mazan-kod	škod-škodišn	جلال (شکوہ)
گروگال مزہ مرّ	marr, maza-marr	xvarr, xvar-rah, varč	جلال (شان وشوکت)

ریگیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	anjuman, mēhṛa,	hanjaman	جلسه
کردگالی ءَ آؤردیم	pēš, nazd, amdēn	pēš, nazd, handēmān	جلو
	-tačag	frāč tačitan	جلو رفتن (دویدن)
علیٰ جنگانی جلوگرات دلی جنگ	-tačok, julawgīr	" tačak	جلو رونده
	ēr-rēčag,	pahrēxtan	جلوگیری کردن
کردگال و بلوچی ءَ جلو کنگ ءِ اسپانی ءُ حملہ ءَ گشنت	barēn burzbund	barēn, burzok burzišnomand	جلیل (القدر)
	jam	yam, jam	جم
	vašš-čehrag, šarr-šurat	hūčihrīh	جمال
کردگال مڈول.	maḍāl, kaḍūl	mastōrag, mastarg	جمجمه
	jamšēt	yimšēt	جم درخشان (جمشید)
		srēšōtak	جمع شده (توده جمع)
	hambār kanag	hanbārišn	جمع کردن
	swārag, osārag	sārēnītan	"
		vāčīnitan	" " (دانی)
	amragān	amarakān	جمعیت
	amboh, muččī	anbūh	جمعیت

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	jumak	jamak	جمک (نام خاص)
	jāmgaṛṛ	yamkart	جمکرت (پناہ گاہ جمشید در زمستان تموز)
	vačin	vačak, sahman	جملہ (در فقرہ)
	riftağī, rēfēnag	riftakīh	جنایت
کردگال ءَ جُنبگ وچیدءَ بگند مصدرات.	jumbuštīg	jumbišnīk	جنبان
	jumbēnag, čandēneg, jumbāēn- čandāēn-	jumbēnītan, čandēnītan, junbēnēni-, čandēnēnī-	جنبانیدن
	jumbōk	jumbāk	جنبانہ
	jumbišt, čandišt, gwānz	jumbišn, čandišn, vāz	جنبش
سہ گوشیں و گرانزلوکیں دُزان بلوچی ءَ کردگالءِ لوٹگ ءَ دگہ گوئزرانز ارزءُ جولانءَ گشتہ گرانزگ گوشگءَ چیدءَ جُلونٹ ءَ گشتنت.	larzag, čandag, jumbag	barzitan, čanditan, jumbītan	جنبیدن
	sar-pa-sarī	saredak, sartak	جنس
	jang, nibad, kārzār	jang, razm, nipart, kāričār	جنگ
	koš, kuštār	kohšišn, košitārih	جنگ (قتال و جدال)
	razmīg, jangīg	razmīk, gund	جنگاور
	gurd	gurt	جنگجو

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
بن مان ہندیگ ۃ	grēšag, lad	vēšak, van, razvar	جنگل (بیشہ)
	dast	dast	جنگل (صحرا)
	kārnāmag	kārnāmāk	جنگنامہ (تاریخی کردار)
	kušōk	kōxšak	جنگندہ (جنگی)
		košitan, puritan	جنگیدن
		daštak, gawr	جنین (چیزی پوشیدہ مثل طفل در شکم مادر)
	zahag gva, isrān	zahak vāl	جَو (دفنا)
	jaw, sā gvā, istun	yav, sē	جُو (دانہ)
	passav, pir-vačan	pasaxv, patvād pat	جواب (پاسخ)
	passav guš-, day-	pasaxv guftan	جواب دادن
کردگالی ءَ دوئی ملنگ مصدر	—	duyitan	جواب دادن (اہریمنی)
کردگالی ءَ گوالہ	gwāl-	gawāl	جوال
کردگالی	juvān, varnā	juvān, purnay	جوان (برنا)
″	tirnik	tarnak	جوان (دیوہ)
″	guš, gūšig	gušn, gōšn	جوان (میش ونر برای نسل کشی)
	kahstir, zahg	kēhist, zahāk	جوانترین (نوعمر)

گیدینگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
گرگانی، ورنی و از آزاتی دگشت.	arabund, azad-mard	arvand, rāt, āzāt-mart	جوانمرد
		kūyak	جوانه (درخت دکوک)
	gāhrīg, gisdīg	gōhrik, pistak	جواهرنشانه
	javānī, varnāī	juvānīh, purnāyīh	جوانی برنائی
			جوجه تیغی
		rātīh	جود
		šak	جو دوسر
		gōz	جوز (گوز، گردو)
گرگانی ء شردگ مصدر	šardag	xšartēnītan	جوشاندن (ملایم پختن)
•	johr, mātag	gōhr, mātak	جوهر (قابلیت)
گردگال	bunīg	ham-bunīh	جوهر اصلی (ذاتی)
گردگالی	joh	jōy	جوی آب
	kahn	xān	جوی آب (کاریز یا زمین کنده)
گردگالی	nigún-, nijū, sar-šip, sar-šuwag	nikun āb	جوی سراشیب
	jihān, gēdīg,	gēhān, gētīk, axvān	جهانا

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
ے چرپس دگرکٔ گیدی مال اَنت	gēdīhī	gētīhīh	جہانی (منسوب بہ خلقت)
	gēdīhia	gētīhīhā	جہانی (بطریق این جہانی)
	gédaig	gētāhīk	جہانی (این جہانی)
کردگالیءَ ایرغ	ārag, kas kas	ārak, dašn kust	جہت
〃	rī, rah	rōn	جہت
	ārrah, ērra	ōrōn	جہت (بطرف)
		niyāw, niyāp	جہد کنندہ
		jahišn, vāz	جہش
		šapāk	جہندہ
کردگالیءَ دوزغ	dūjik	dušaxv	جہنم
〃	jāndūmī, dojikí	ēr-āxt, ērāxtak	جہنمی (دوزخی)
〃	jahū, jahūt	yahūt	جہود
	jīhag	jahītan, jastan	جہیدن
	jistōk, jihōk	jastak	جہید
	dáj,	dahīč	جہیز

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
کردگالی	časpān, čawak subakpād, gardōk	čāpuk, āsānpād, vartak	چابک
"	čādar	čātur	چادر
کردگالی ء وساہتے دو پادہ نالیزے و چارپادا نا با دفعئے گوانک کنز	čihārpāō̃, čarpadag	čahār-pāō̃, čārpād	چارپا (مثل گاؤ و خر و گوسفند وغیرہ)
	čārag, darmān	čārak, darmān	چارہ
	čāragindī	čārak-vēnīh	چارہ بینی
	čārahīg	čārīk	چارہ پزیر
	čāra kan- čāra sāz-	čārak kartah	چارہ کردن
	čārabund	čārōmand	چارہ مند
	čārabundīā	čārōmandīhā	چارہ مندانہ
کردگالی	čāšt	čāšt	چاشت
	čāšnīg	čāšnīk	چاشنی
	pirbah, pazzōr	farpīh, frapīh	چاق (فربہ)
کردگالی سیکون براہ اسپیت تمثل پیک	pig	pīh	چاق (در مورد حیوان چربی)
	kārč	kārt	چاقو (کارد)

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشنگ
چاکر (مطیع و فرمانبردار)	čākar, ērmān, rahīk	čākar, ērmān rāhak	ــه پیل ؤ پُشت کُرّا ایرانی ملا شوران
چالاک (تیز روش)	šēpāk	šipōk, šiwār	
چالاکی	tuxšākih, tuxšišn	šipārk	
چاله	čah, mağ		
چاهی	čāhīk	čāhīg	
چاه	čāh, xān, xānak	čāt, kahn, kahnak	بلوچی و کردگال ؤ کانی کسانیں کهدکانی آ ما آپانا گشتنت کرکوان بنت.
چاهِ آب چشمهٔ کوچکتر	āpān-xān	āpānī-kahn	
چاهِ آب درکوه یا آبدارِ کوچک	xānīk	kānīg	
چرا	čē, čē rāy, čim	par čē, čihā,	
چراگاه	čarak, gāv-yōt	čarāg, -jūd, jid, zīd	کردگالی
چراگاهِ دگیاه دار	vāsān, vāstar	giyābān	ــه
چرب	čarp, rōgnīk	čarp, rōgnīg	کردگالی
چرب زبانی	čarp-zuwānih	čarp-zwānī	
چربی	čarpīh, pīh, pīhv, pim	čarpī, pīg	
چرخ (فلک)	ras	rēs	
چرخ (انگشتی از چاه)	gartīnāk	gardēnok, čark	
چرخاندن	gartānītan	gardēnag	

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	tanag	tanītan	چرخ زدن
کردگالی	bang	mang	چرس بهنگ
		mūzg, rīm	چرک
		čirkēn, āhīt	چرکین
	čarm, čamr, droj, druwāl	čarm	چرم
	postkārī	postkārih	چرم سازی
		čarmēn	چرمین
	dārgwāzīg	dār-vāčīk	چوب بازی
	hūd, hōd	hūkart	چوب عود (چوب خوشبودار)
	hūdgūn	hūgōn	چوب عودگون (" ")
	hambast	hambast	چسبیده به هم (متحد)
اڈگانی ءَ اسپیٹرگ	čamm	cašm, doisr	چشم
	cammēhā	čašmiha	چشم (به سر و چشم فرمانبرداری)
	bādām-čamm	čašm-i-vatām	چشم بادام گون
	mēčat, mēčask, milaṛk	mēčišn	چشمک (مژگان)
	čammuk, janag	mēčitan	چشمک زدن (چشم برهم زدن)
	cammag, āpsār	čašmak, āpxvar	چشمه

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	kānīg, kahn	xānik, xān	چشمہ (چشمہ کوچک کز کوہ در تالاب افتد کوچک یا چکیدن)
	čašag, mičag	čašītan, mičētan	چشیدن
رندہ ترشح شدنگ پنزان	pizag, pinz-girag	mizītan	چکیدن (قطرہ قطرہ)
	čāšnīg, čass	čāšnīk	چشیدنی غذا (در تشریفات مذہبی)
	čōn	čēgōn	چطور
	čunt, činka,	čand	چقدر
	šikk, jikk	čakat	چکاد (نوک قلعہ کوہ)
	čikāmag	čikāmak	چکامہ (قصیدہ)
	čagonk, čaronk	čakā	چکاوک (طائر خوش آواز شبیہ گنجشک)
	kutīnak, kudīnag	kutīnak	چکش
		čakōč, kopēn	〃
سردگالی	čakarrok	čakar-zam	چکر زدن
		patak	چکش آہنگران
		srīšk, šāmak	چک
	čēā	čē-īh	چگونگی
		parastūk	چلچلہ

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
		čilānkar	چلنگر (کسی که قفل و کلید درست کند)
✓	gurz, laṭṭ,	vazr, gat	چماق (لت)
		gaṭvar	چماق دار
	čamišt	čamišn	چمش
		vāstar	چمنزار
ھبلوچ و بور ھو کرک ات. تغییر	čamag	čamītan	چمیدن (خرامیدن)
	čināl	čināṙ	چنار (درخت)
کردگالی عَر اندون	ančuš	ētōn	چنان
کردگالی اندونی	ančuš, amčušī	ētōnih	چنانی
		čambar vāčik	چنبر بازی (نوعی بازی است)
	čunt	čand, hand	چند
	čandān	čandān	چندان
	čandī	čandīh	چندی
	čang-jan	čang sraȳ	چنگ نواز
	bīnajānok	vīn srā	» » (نے نواز)
اندون مان کردگالی	ančen	ētōn, ōrōn, ō(h)	چنین
	dār	čop, dār	چوب

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
کردگالی	gīraw	graw	چوب (نی)
		ēsm, ēzm	چوب سوزاندنی (هیزم)
	dārēn	dārēn	چوبی
کردگا شوان	šupānk, šuwān, šuwānag	šupān	چوپان
		čōpakān, čopigān	چوگان (نوعی بازی)
		čēgōn, kā	چون
	čē	čē	چه
	kad, kadēn kadi	kad, katār	چه (وقت)
کردگالی چار	čihār, čār	čahār	چهار
		čatr-uš-rūt	چهار بار تکرار شده
کردگال چارپاده چارلنگ	čihār-pāō, čarpādag čār-ling	čahār-pāō, čahārvāk čahār-zang	چهار پای
بلوچی و کردگالی پس پس بزغ اد بچه پس پیشغ گشنت	pas	pasē, pasvik	چهار پای اصلی (بز و گوسفند)
	čihārēn, čārēn	čahārin,	چهارتا
		čahār-dah	چهارده
		čahār-dahōm	چهاردهم
		čahār šumbat	چهارشنبه
		čahár sat	چهارصد

فارسی	پہلوی	بلوچی	گگیشنگ
چہارگوش	čahā: gošak, čatrang		
چہارم	čahārom		
چہر چہارمہ	čitr čahār māhak	čārmāhīg-	
چہرہ	čihrak	čēhrag, dēm	
چہاریک	čahār ēvak	čārik	کردگال
چہل	čahal	čill	"
چہ وقت	kaō	kaō, kadí, kadēn	
چیدن (اسم، موسم چیدن)	čēnišn	čēn	کردگال و بلوچی زرکت یا پیش و پرمان ز چینگ چین یا قتل مام؟ چیچین گشت.
چیدن (مصدر)	čīnītan	činag	
چیدہ	čītak	čitag-činōk	
چیر، (غالب، مسلط) چیرہ	čēr		
چیرگی	apar ōzīh čitīh	abar-rāj, abār-ujjī	
چیز	čiš	čī	
چیزی	čiš-ič	čie, či-iš	
چین (ملک)	čīnstān	čīn	
چینی (مردم یا مصنوعات)	čīnīk	čīnīg	

ح

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشنگ
حاجت	niyāz, must	nāz	
حاجتمند (خواہشمند برای فوری)	niyāzān mustoman	nazbund	کردگال
حاشیہ	karānak	kirr	
"	kustakīh	kašš-w-takk	
" (کوہ، کوہ کوچک دربائین کوہ بلند)	parrak	parrag	
حاصل	bar	bar, bod	
حاصل جمع	mar	mārag, mankat	
حاصل دادن	vīnartan	gīnarag	چنگ مان کردگال آمد
حاصل شدہ	vinārtak		بنوک . . .
حاصل کردن	vīndatan		.
حاضر (رو برو)	handēmān	amdēm, awdēm	کردگال و بلوچی ... کرگز ... اوذیم اِت .
حافظ	nikās dāštar	nigādār	
حافظ	ayāt, vīr, varm	yāt, gīr, girām	
" (خیال)	hōš, kērōk, kīrōk	hōš	
حافظہ داشتی (مغز)	matakīh	mitk, mitik	کردگال و بلوچی ... نیام سرا گشتنت

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
		framātār/-pat	حاکم
		šatrdār	حاکم (سردار)
		marzpān	حاکم (استان وصوبه)
	raôēnak	rāyēnōk	حاکم (جهان آرا)
	nūn, nīn	nūn	حالا
	annú, annī	ōknū	حالا (اکنون)
کردگالی	dištār	dāštar	حامل (نامزد)
	māsal, māsalbar	mānsr-bar	" (پیام آسمانی وکلام مقدس)
	āpus	pusōmand	حامله (حیوانات)
	lāp-purr	tam-burtar	حامله (انسان)
	panāg	panāk	حامی (پشت وپناه)
	pānok, panēg, pāswān,	pānak, pāspān,	حامی
	pākhar, abrist	pātar, ōbarišn	حاوی
	hannū-	xūnōmand	حائض
	zurt	zurtāk	حبوب (دانه های جواری)
	yavarīg, yabbarig	ēvarīk	حتمی
کردگالی یکبار	-iš	-č, - ič	حتی

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشنگ
فی برای	pat-ič	pariš, parē	
شئ یکی	ēvak-ič	ēvak-iš	
حجاب	partak	pardag	گرگانی پرده
جیب	nihān, xēmih		
جسم	tan	dūl, tan, badan	
حد (اندازه)	andāčak	andāč	
حد پیدائش	patmānag	paymānag	
حد (مرز)	kanār	kinār, kir	
حد (سرحد مرز)	sahmān, vīmand	sīm, dang	
حداقل	kamist	kammuk, kamēn	
حداکثر	vēšišt, čand-tom	gēštir, čandī	
حد فاصل	miyanak, miyānjak, -čik	miyānag, niyāmag, miyānjig	
حدود	kustakīhā	kaš-w-takkā	
حفظ کردن	dāštan		
حذف کردن	rānēnītan		
حرارت	garmīh, bānūy	garmi(g)	گرگانی باستنی

برگشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
		āz	حرص
	vačin, guštin gwaš, gāl	vāč, vaxš	حرف
	gušag, gāl, āyag	guftan, dūyitan	حرف زدن
	drrāēnag	drāyitan	حرف زدن (بالتفصیل)
کردگال	badzwānī	pat uzvānih	حرفِ زشت
״	rawišt, rawwāj	rōwišn, rōwišnīh	حرکت (رفتار)
״	čandī, čandišt	čandišn	حرکت بجا و خود (مثل شجر)
	jumbišh	jumbišn	حرکت (مثل زلزلہ)
کردگالی غونترو بیرا	gvāz, gwānz, pihērī	vāz, vihērišn	حرکت
	čandēnag	jandīnēnitan	حرکت دادن (مثلِ پرچم)
	jumbēnag	jumbēnitan	حرکت دادن (مثلِ زمین در زلزلہ)
	raōēnag	rāōēnitan, rāyēni-	حرکت دادن
	hamuk-rawānī	hamē rawišnīhā	حرکت دائم
	jumbištig	jumbišnik	حرکت کردن
	pēhrig	vihērišnik	حرکت کردنی (درواشہ)
	čandag	janditan	حرکت کردن (بجا و خود)
	jumbag	jumbītan	حرکت کردن (مثل زلزلہ)

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	tačag	tačitan	حرکت کردن (دویدن تیز)
	burznāki,	burz, burzākih	حرز
جڑمیں رکردگاں ءُ چکس د چکینے کرتعت ءُ نیچاورَ جوڑ بیت .	parniwār, pariwar	parnikān	حریر منقش (نوع کشیده)
		āzvar, ruzdak	حریص
حمل مال کردگاں ولوڑیءِ جوائیں مردم لوٹگ ءَ	hammal, hambēl, hambal	hamēmal	حریف (همکار، هم پیشه شریف النفس)
	hamsar	hamēstār	حریف (هم عمر)
	bōō	bōō	حس (عامل)
	mārag, mārist	marak, amār, marišn	حساب (با دل و نگاه)
	ušmār	ōšmar	حساب با انگشت یا قلم
	mārēnok	āmārēnitār	حسابدار (با دل و نگاه قبل جریان)
	mārag, mārēnag	āmārēnitan	حساب کردن (. . . .)
	ušmārag	ōšmārtan	حساب کردن (با انگشت یا قلم)
	rašk	arišk, arašk	حسد
		mūlit	حسد
		varan	حسد
	kēnag	kēn	حسد

گیشینگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	kēnagī	kēnik, varanik	حسود
	kirm	karm	حشره
	ravstār, rastār >	xrafstar	حشره زیانکار (خونخوار جانوران)
	nēmag	nēmak	حصه (نیم)
	hamdēmig	handēmānih	حضور (پیش آنجناب)
	pēšī	pēših	حضور (« « درمقدم)
	konḍok	kantār	حفار
	sanbag	hanbāsitan	حفاظت کردن
	konḍag	kandan	حفر کردن
		gawr, gor mağ sūlāk	حفره (گودال)
	varram	varm	حفظ
	nigā dārag	nikās dāštan	حفظ کردن
	vārī	xvārih	حقارت (کوچکی)
کردگال	sipās, wāyag	spās	حق
	sipāsdár, wāyadār	spāsdār, spās šnās	حق شناس
	pāsdari, wāya-dāri	spāsdārih, pāsdārīh	حق شناسی

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	nisipās, bē-wāyag, bēminnat,	ana-spās	حق ناشناس
	nizār paimān	nizār patmān	حقیر مایہ
	rāst, rāstī	rāst, rāstīh	حقیقت
	rāstguštin, rāstgohi	rāst-gōwišnīh	حقیقت گوئی
	parmān	framān	حکم
	parmāyišt	framāyišn	حکم (فرمان، فرمایش)
	zānōk	dānāk	حکیم
کردگال	čambur	čambar	حلقہ (برج و کنگرۂ محل)
کردگال	hawlakí	halakīh	حماقت (حواس باختگی)
کردگال ءَ گرمآپہ	garmāpag	garmāpak	حمام (آبہ گرم برتن)
	pānōk, -ī pŭštpānī, pŭšt-o-pad	pānāk, pānakīh, dar-pŭštih, pŭštih pās, pāspānī	حمایت (پاسبانی)
			حمایت
	paddārī	pātārīh	حمایت
	pānag	pānakih kartan	حمایت کردن
کردگال و بلوچیءَ گالوزنئے ردءَ پان، وآن، آن، وبان گیشت کہ صدر ماں بلوچی آپانگ اِنت.	-pān	pān	حمایت کنندہ (نگہبان)
	bar-o-bod	barišn	حل

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشنگ
حمله (از جاه برجستن)	duwārišnih, ēwgat, elgat	dawr	
حمله کردن	dwāritan, patratan, vizūtan	dawr kanag	
حوّا (بابا، نخستین زن که آفریده شد)	mašyānē motryāne		
حوت (ماهی)	māhīk	māhīg	کرگالی ماہی
حوصله (غیرت)	nix-šadišnih	šadd	
حوض	var	na-vaṛ	کرگالی
حومه	kust	kuft, kupt	کرگالی
حیا	nang	nang	کرگالی
حیات (نفس)	gān, gyān	gīn	
هیره (سرزمین و شهر خراسان)	herāt	hārar	
حیوان	jānvar	jānāvar	
حیوانِ اہریمنی (سه دہان دارد)	sé zafr	sai-daf, dap	
حیوان « (سه کله دارد)	sé kamār	sai-kēmār	
حیوان (موذی)	xrafstar	rafstār, rastar	
حیوان ماده (برای شیر بلامعارضه گرفتن)	dēnūtak	dēnū, dēnī	کرگالی دیرو

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشنگ
حیوان وحشی (کمی بادور با کرده شکل گوناگون پیش راهرو می آید)	dat	datt	کردگال
حیوانی که در زیر زمین زندگی می کند	unīk	ūnīg	کردگالی ءَ خُونی از خُون بمعنی زیر خانه .

خ

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشنگ
خاتمه (انجام)	hanjāmih	anjām, āsar	
خار	kimār, xār	kēmār, kunṭag	بلوچی و کردگالی ءَ کیمار یک کُنتگی کاہے .
خارپشت	z̄ūzak, žūzak	juduk, jaduk	کردگال
خارج	bēron	bēron	کردگالی ءَ درُون و بیرُن کار مزبیت .
خار شتر	zāz, žāz	sānz	کردگال
خارجی	bērōnīk, uzdahik	bērūnig	
خارج شدن	uzēnīhītan	uzzahí buág	
خارج کردن	uzītan	" kanag	
خاستن	xēzistan		خُتَگ مان کردگال مصدر
خاشاک (نوع گیاه)	kāhrīzak	kāhrāz	
خاص	nām-čištīk	nāmig-	
خاصیت طبیعی	yatak, gatišn ristak, rastak		

خ

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
	dil, hātir, zird	dil, varom	خاطر
		awyāt	خاطره
	hāk, gil	xāk, gil	خاک
کردگال	bēl, bard	bēl	خاک انداز (آله)
اِسْ ماں کردگال	is- , pur	xākistar, var	خاکستر
	gūt, gūstag, kutik, kutink	kūtak	خاکستر (ذرزد سرف)
کردگالی اِسی رنگ		ātur-asturgōn hērakgōn	خاکستری رنگ
	gilēn, zami-gēn	gilēn, zem-ikēn	خاکی (متعلق به خاک)
		apēčak	خالص
	dātar, dādvāh, dahok	dātar, dādv, dahik	خالق
کردگال خوَرَک	hork	tuhīk	خالی
	pardēčag	pardaxtan, unānitan	خالی کردن
جلوئی و کردگالی ءِ مرگ و کشنگ آهـ و چراگ و کلی ءِ توسنگ ءَ گشتت.	mirag	murtan	خاموش شدن آتش
کردگالی ءَ خامه	hāmag	xāmak	خامه
	niārig	nairik	خانم (زن)

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
کردگالی	nimān, niwān	nmān	خانه
〃	niwānay, kuṭikig	nmānāy, katakīk	خانگی
کردگالیءَ خانه گوبازنامان گیت چوش کہ غسل خانه، نوسپچ خانه یا خانه خانه۔	hānag	xānak	خانه (قسمت از خانه کوارتر)
کردگالیءَ خون۔	ūn	xōn	خانه (زیرخانه)
کردگالیءَ کاروان سرئے	sirag	sarāi	خانه (برای کاروان)
	manind, mand bunind	mān, manak, manist	خانه (جای عارضی)
	kuḍḍik, dar, kuḍḍ	katak, dar,	خانه (از چوب می سازند چوب و گل)
ایوان تلارت۔	aywān	āwahan	خانه (ایوان شاهی)
	rāmagēn manind Rāmagēn manind	rāmišn mānišn	خانه پرآسایش
	kawdā	katak xvatāy	خانه خدا (کدخدا)
کردگالیءَ کدءَ گوریگی	kuḍ-bānukī	katak bānūkī	خانه داری
کردگال	gund	gund	خایه (مرد یا حیوان نر)
	hāyag, hayg	hāyik	خایه (تخم مرغ)
	āmurg hāyag-vaṛ	hāyik-dēs	خایه دیس (بیضوی، تخم مرغی شکل)
	ḍassag, ḍāh	daxšak	خبر (اطلاع)
کردگالی گنوک	gennōk, ganōk	gannāk	خبیث (دیوانه)

فارسی	پهلوی	بلوچی	گیشنگ
خجل	sarmakēn	šarmandagēn	کردگال
خجلت (حیا)	šarm, nang	šarm, nang	
خدا	xvatāy, yaztān	hudā, yaztān	
خدای ثروتمند	bag	bāgiā	
خدایمند (دارای صاحب و ارج)	xvatāyomand	hudābund	کردگالی خداوند
خدایی	xvatāyīh baranīk	hudāhī(g) bāgyāī	خدایی
خدمت خداپرستش	parastišn	parištišt	کردگال پرستشت
خر	xar	har, kar	
خراب کردن (به سیاه زبانی)	murnjēnītan	murjēnag	
خراب کردن (برباد کردن)	nasēnitan, nasitan	nasag, nasēnag	
خراب کردن (به زور مالیدن)	obāxtan	xōbāšag, gumbāšag	
خراب کردن (" " ")	vināstan	ginašag	ماتکی گناشتے ابرنام [illegible]
خراج	sāi, xavāč	sar sāi	کردگال سرسایہ کر ططلاہ گریبان وبیت .
خراسان	xvarāsān	hurāsān	کردگال مه خراسان، بلوچستان و بعد لاکی کوهستان ءَ آبید مرات وبشاپد و مرده کشتند
خراسانی باشنده خراسان	xvarāsānīk	hurāsānīg	
خراشیدن (یال اسب وغیره)	randītan	randag, trāšag	
خرامان راه رفتن (اسب)	čamišn	čamišt	

گیشنگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
بلوچ وبرچ کوکۓ پہان ات . تعبیر	čamag	čamītan	فرامیدن
	ūžnāg	uzēnak, ōzinak	فرج
		karčang	فرہنگ
کرگالی ءِ خُرت	hōrt	xōrt	خُرد
تا ہُروت مال بلوچی کوہنیں شئیران .	urūt	xrāt	خِرد
کردگالی	hordāt	hardat, harvdāt	خرداد (ماه)
کردگالی ءِ خُورتی .	hōrtagī	xortakih	خُرد بودگی
اودگالی ءِ تراستر	"	xvat-start	خرد پریشان
کردگالی کُٹگ ، خستہ کنگ ، سفتگ	kuṭṭag, xasta kan-sūda kan-	kaftan, xvastan sūdan	خُرد کردن (کوبیدن)
	pālārag	pālāyitan	خرد کردن (افسردن گیاه)
کردگالی پلال ،	palār, palāl	palāyist	خرد شده (گیاه خشک)
	varram-zānok, pirāh-zānak	xratōmand, frazānok	خردمند
	pirā-zānagiā	frazānakihā	خردمندانه
کردگالی	hūṛtag, kala-w-čikk	xōrtak, karačak	خُرده
	haptoēn-rang	haptōkring, haftōirang	خرس بهتر (دب اکبر)

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	muhīmān	xvarsand, mahmān	خرسند
	rastar-jan	xrafstar-ǧar	خرفسترزن (حشره‌کش)
	kargošk	xargoš	خرگوش
	hurram, šāt	hurram, šāt	خرم
	urmāk, hurmāg	armār, xurmāk	خرما
	kūrkmakisk	kurk-magas	خرمگس
	hurramī	hurramīh	خرمی
	gor	gūr	خرِ وحشی
	kurosk	xrōs, kark	خروس
سگ‌خوار مان کرڈگی	marjan	sag-xruhak	خرونگ (سگ دریایی)
		xvarr, xvarrah	خره
		farrah xvarrōmand	خره‌مند
	ganjumdār	ganjwar	خزانه دار
	gizand, gazind	vizand	خسارت (نقصان)
	gizār, gazar	vizāyih, vizayisn	خسارات (ضرورتها؟)
	gazindkār	vizandkār	خسارت آورنده (زیانکار)

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
خاشنگ، واپگ کنگ	vasfaǧ, vaspag	xvafṣītan, xuspitan	خسبیدن (خاسپیدن)
	pirrī, pirāhok	pinīh, āz	خست (فرومایگی خسیس بودن)
کردگانی	ranj	ranj	خستگی
خوابگ، خواست کنگ	vāst kan-	xvāstan	خستن
کردگانی کر خواستو	vāstūg	xvāstūk	خستو (معترف)
	-ranjag	ranjak	خسته
کردگانی مانده	mantag, māndag	māntan	خسته بودن
	ranjēnag	ranjēnītan	خسته کردن (آزاردادن)
	husraw, kusrav	husraw	خسرو (نام خاص)
		pen, panīk	خسیس
کردگانی خشت	hišt	xišt	خشت
« خشک	hušk	hušk	خشک
	hošēnag	husānītan havāsēnītan	خشکاندن (اسبراء)
	tankāpī	tang-āpīh	خشکسال
	hošin, hošām	hošišn	خشک شدگی
		huškīh, pačišn	خشکی (خشکیدگی)

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	hošēnag	husēnītan	خشکیدن
		hēšm, hišm, ēsm	خشم
		hēšmakan, hēšman	خشمگین
	bad-zahrag, bēvaṛ	vaṭ-zahrak, duž-var stug	خَشن (ذُبَر، درشت)
	muhimān	xšnōmand, māhmān	خُشنود
		xrūkīh, tundīh sturgīh	خشونت
	mann	mēnišn, hok, xēm, gatišn	خصلت
کردگال نیاریگی، نیارگیری	niāṛigī, niārig-niarigiri	nāirikih	خصلت (زنان)
		bīm, vitang	خطر
		purr-marg	خطرناک
	šapčarr	šapāk-parr	خفاش
	vaspag, vasfag	xuspītan, xvaptan	خفتن
	vaptag, vaftag	xvaftak	خفته
	xapag, xafag	xafak	خفه
	maṭṭ	mēt	خلاف (مَدِمقابل)
		nāf	خلف
	ōbādag	ōbātak	خلق

گیشنگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	zahāg, zank	zayāk	خلف
	hū, hūg	hōk	خُلق (خو)
	zāyag, zank	zāyišn	خَلق
	bundāt	bunēdātīh	خلقت اولیه
	hamuk dahišn	hamāk dahišnīh	خلق کل
	kumb	xumb, xumbak	خم (خمره)
		xanzak	خنشی
		aštar	خنجر
	kandag	xandan	خندیدن
	kandag	xandak	خنده
		huniyāk	خنیا (آواز، سرود)
		huniyākar	خنیاگر (آوازخوان)
	vāb, vār	xvap, xvāb	خواب
	vasfag, vāspag vāpēnag	xvafsitan, xuspitan xvāpitan	خوابیدن ـ (خوابنیدن)
	vābēn, vaftag-mīr, vāja	xuspēn, xvaftak mirak	خوابیده خوابجه

فارسی	پہلوی	بلوچی	گیشینگ
خوار	xvār	vār	خوار مان کردگال
خواری	xvārih, tarih	xvārī	" " "
خواست	xvāst, kām, kāmak	vāst, kīm	کردگال ءَ خواست.
خواستار (خواہان خواہندہ)	xvāstār	vāsdār, vāzdār	
خواستار (خواہشمند)	nizāzund	niyāzbund, nāzbund	
خواستن	xvāstan	loṭag, vāyag	کردگال ءَ خواہگ
خواستاری (دلخواہی)	xvādisn, kamisn	vāyag, -vāhī -kāmī	کردگال ءَ آستخواہی
خوان (سفرہ)	xvān	vān	غریب نا باس خوان ءِ وتریہ.
خواندن	xvāntan	vānag	کردگال ءَ خوانگ
" (حفظ کردن)	zabāyitan	izbar kan- izda kan-	
" (برتوصیف)	srāyitan	sārēnag, sārag	
خوابان ([illegible])	pasēmār	padmār/ padmārok	پدھلوک مان کردگال
		pad-o-rand	
خواہر	xvāhar	janok guhār	ماردوک مان کردگال
خواہش	xvāhišn, xvādišn	vāhišt, vāyag	کردگال ءَ خواہشت
" (نفسانی)	kām	kām, kīm	
خوب بہ	hū, hūp vēh	hūb, gēh	

گیشینگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	hūpī, gēhīg	hūik, vēhīk	خوبی
	hūpīhā	xupīhā	خوبی بخوبی
	nēk	nēvak	خوب (نیک)
	nēkēn	nēvakēn	خوب (مردم)
	hūdasp	hūvāsp	خوبداسب)
	hūdmanništ hūmannat	hūmenišn hūmēnitār	خوب‌اندیش)
	gēhmaništīg-	vēh mēnišnīk	خوب (به) اندیش
بگ رش گردگیں بے شوز انت . یاگیس قلات بے رونا انت . سردار جاکر خانا زند	bē-ron	frā-ron	خوب (بسیار)
			خوب (ناخوب بسیار)
	-ramag	hū-ramak	خوب رمه
	sālān hūdmānagī	sālān 'hūmānišnih	خوب زیستن در طول سال
	vat	xvat	خود
	vat-it	xvatat	بخود منکی
	vatdāt	xvadāt	خودداده
پوش کرپا ذوار	sarvār	sarvār	خود (کلاه آهنی سپر)

گیشینگ	بلوچی	پهلوی	فارسی
	zuwān-darrā-hēnok	huzvān drāy-ēnitār	خودستا
	bēšikār	axvēškār	خودسیر
	vat-sočištīh	xvat-sočisnīh	خودسوزی
	vatiān	xvatān	خودی‌ها (خویشان)
عاشوره‌ءَ بلوچ بُرّ گشنت	vurr, burr	xvar	خوراک، نام روز مقدس
کردگال خُردد	hurūd	xurūn	خوراک وخدایان که تقدیم هوربای شود.
	var, vardin	xvar	خوراکی
	varag	xvartan	خوردن
	vārtagī, vardinī	xvartīk	خوردنی
	mannok vartim	mēnok xvarišn	خورش مینوی
خورآسانءَ بلوچ خورآسان اوبلود آیکہءَ روچ‌آسان گشنت بزان شرگوں ایران .	horšit, roč	hvaršēt, xvar	خورشید
	balad-	hvarset balad	خورشید بالا
		xvarrah	خوره (فره، فره‌وان، خوب)
	(سیر و ور، روچ‌ور)	xvar-varān	خوروران (خورشید خوردن یعنی مغرب)
کردگال واوگانیءَ خوره کار مزنیت . کردگال ءَ بہ‌ور دل‌ءَ مطلب خوردیگی آئنگ ءَ بیت .	vašš, šāt, hūp	xvašš, šāt, hūp	خوش (شاد خوب)

گیشینگ	بلوچی	پہلوی	فارسی
تعبا برزیءَ گرگال و بلوچیءَ بالاد کارمرز بیت	bālād	hvaršet bālād	خورشید پایہ (جایگاہ)
	pāyak pētagīh	" pāyak " pētākih	" پیدائی (طلوع خورشید)
بلوچی ہم نقشءَ حو کارمرز بیت چوش ناہور ناپردہ، بے پردہ، وا ابج کرزندءَ آفرنت .	vašš āp	hū āp	خوش آب
بلوچیءَ کُٹ ڈولءِ اندامءَ گوئنت .	vašš-kap	hū-karp	خوش اندام
	vašš-gīr	hū-vīr	خوش حافظہ
رامین لس بلوچی بہ	ḥurrum, rāmēn	hūrām	خوش حال (خرّم)
ستینءِ جران ءَ ہدام گنت	rām	rām	خوش (در حالت قرار)
	vašš-gonag	vahugon	خوش رنگ
	rāmēndār	rāmēnitār	خوشحال کنندہ
	rāmišt. aram	rāmišn	خوشحالی
بلوچی ءَ ایشی نقش بہ شگال اِت	hūsigal vašš-sigal	hūsikāl, hūskār	خوش سگال (ضد اندیش)
گرگالی فرمائینت	rāmēnag. lāmēnag	rāmēnitan	خوش کردن
تینا منشا اور بو بندعے .	vašmannat, vašmanništ	hūmēnišn	خوش فکر
	vaščērag	hūči-hrak	خوش قامت
رُست وردُم گرگالءَ کارمرز بیت .	vaš-rustag	hūrustak, hūrust	خوش قامت
	vaš-gwaštin	hūgōwišn	خوش گفتار

مئے کردے کتاب

1 - بلوچی اردو لغات

2 - بلوچی بومیا

3 - گیدی کسو حصہ اول، دوم، سوم، چہارم

4 - گچین آزمانک

5 - رہتکیں لال حصہ اول، دوم

6 - جوانسال

7 - للہ گراناز

8 - تاریخ بلوچستان

9 - جوہر معظم

10 - گچین رد انک

11 - گچین شاعری

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ